№ 272 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, 8 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ

1909
ԵՐԵՍՈՒՆԵՕԹԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, 8 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ № 272

Տարեկան գինը 10 րուբլի. կէս տարվանը 6 րուբլի.
Առանձին համարները ԱՄԷՆ ՏԵՂ 5 ԿՈՊ.
Թիֆլիսում գրվում են խմբագրատանը.
Մեր հասցէն՝ Тифлисъ, редакція «Мшакъ» Сергіевская ул., № 5.
Կամ Tiflis, Rédaction «Mschak».
Խմբագրատան տելեֆօն № 253.

ՄՇԱԿ

ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 (բացի կիրակի և տօն օրերից).
Յայտարարութիւն ընդունվում է ամէն լեզւով
Յայտարարութիւնների համար վճարում են իւրաքանչիւր տողատեղին 10 կոպէկ.
Տպարանի տելեֆօն № 228.

ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ

„ԾՆՆԴԵԱՆ ՏՕՆԵՐԻ ՄԵԾ ԲԱԶԱՐ

ՏԵՍ 4-ՐԴ ԵՐԵՍ

1319. 0—1

ԹԻՖԼԻՍԻ ԱՐՔՈՒՆԱԿԱՆ ԹԱՏՐՕՆ
Վ. Ֆ. Կոմմիսսարժէվսկայայի Պետերբուրգի դրամատիք. Թատրօնի գաստրօլները
Այսօր, դեկտ. 8-ին, Նորին Կայսերական Բարձրութիւն
ՄԵԾ ԻՇԽԱՆ ՄԻԽԱՅԻԼ ՆԻԿՕԼԱՅԵՎԻՉԻ ՄԱՀՎԱՆ ԱՌԻԹՈՎ
Ներկայացում չի լինի:
«Н О Р А» պիէսը յետաձգվում է դեկտեմբերի 14-ին:
Վերցված տոմսակները չեն կորցնում իրանց ուժը:
Դեկտեմբերի 9-ին Գոլդօնի կօմէդ. «ХОЗЯЙКА ГОСТИННИЦЫ»
Յայտարարված մնացած ներկայացումները մնում են անփոփոխ:
տռ. 1—1 Դիրեկցիայի արտօնատէր՝ Գ. Ա. ԲՈՒԴԻՆ

ԹԻՖԼԻՍԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ
հրաւիրում է ցանկացողներին կապալով վերցնելու քաղաքի մի քանի մասերը սովորական կէրօսինային լապտերներով լուսաւորելու գործը: Լապտերների քանակն է ներկայումս 3000 հատ: Աճուրդը տեղի կունենայ Քաղաքային Վարչութեան շէնութեան մէջ՝ շաբաթ, դեկտեմբերի 16-ին, ցերեկվայ ժամը 1-ին:
Ներկայ կապալի վերաբերմամբ կազմված կօնդիցիան կարելի է տեսնել Վարչութեան I բաժանմունքի գրասենեակում ամէն օր՝ առաւօտեան ժամը 10-ից մինչև ցերեկվայ ժամը 3-ը: (շ. ե. ու.) (տռ.) 1310. 3—2

ԹԻՖԼԻՍԻ ԺՈՂՈՎԱՐԱՆ
Այսօր, երեքշաբթի, դեկտեմբերի 8-ին
տեղի կունենայ
ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ
ՀԱՄԵՐԳ 2 բաժանմունքից.
Իտալական օպէրայի երգիչ Մ. Ա. Վարդիկեանի խումբը կերգէ հայերէն երգեր:
Մանրամասնութիւնները ծրագիրներում:
Երեկոյթին կը նուագէն լարանուագ երաժշտախումբը և սազանդարներ:
Համերգից յետոյ—Պ Ա Ր Ե Ր
Համերգի տոմսակները՝ 30—25 կ. ծախվում են Ժողովարանի շվէյցարի մօտ:
Համերգի սկիզբը երեկոյեան ժամը 9-ին:
տռ. 1317. 1—1

Թիֆլիսի Բօրսայիճ Կօմիտէտը
պատիւ ունի խնդրելու Բօրսային Ընկերութեան անդամներին
Նորոգել իրանց անդամակցական տոմսակները 1910 թ. համար:
Անդամագրվել կարելի է Բօրսային շինութեան մէջ ամէն օր՝ առաւօտեան ժամը 10-ից մինչև ցեր. ժամը 2-ը, բացի կիրակի և տօն օրերից:
(ա. օ.) (տռ.) 1318 2—1

Լոյս տեսաւ
ՇԱՀՐԻԱՐԻ
Տասներկու պատմուածք
320 էջ.
Հեղինակի պատկերով.
ԳԻՆՆ է 50 ԿՈՊ.
Դիմել Թիֆլիսի գրավաճառներին և «Մշակի» խմբագրութեան:
(օ. մ.) 1296. 10—3

ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ ԴՈԿՏՈՐ
ԱՒԵՏ. ԲԱԲԱՅԵԱՆԸ
մնալով այս ձմեռ Թիֆլիսում, ընդունում է ներքին և ջղային հիւանդներ:
Ցերեկվայ 1—3 ժ., երեկոյեան 6—7 ժ.
Լերմօնտօվսկայա փող., տ. 21, բն. № 2.
Տելեֆօն № 221.
(օ. մ.) տռ. 1213. 0—10

ԲԺԻՇԿ
Գ. Յ. ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ
Ներքին եւ վիրաբուժական (խիրուրգ.) հիւանդութիւններ.
Ընդունելութիւնը (առաւօտեան ժ. 11—1. (երեկոյեան ժ. 5—7.
Երևանեան հրապարակ—Պուշկինսկ. փ., № 1.
(ե. հ. կ.) (տռ.) 1045. 100—34

ՄԵԾ ԻՇԽԱՆ ՄԻԽԱՅԻԼ ՆԻԿՕԼԱՅԵՎԻՉԻ ՄԱՀԸ

Հեռագիրը գուժեց կովկասցիների համար սիրելի և մեծայարգ Բարձր անձնաւորութեան՝ Մեծ Իշխան Միխայիլ Նիկօլայեվիչի մահը:

Օգոստափառ Մեծ Իշխանը թողել է անջնջելի յիշատակներ կովկասցիների սրտերում:

Այն բարեացակամ վերաբերմունքը, որ միշտ ցոյց է տուել հանգուցեալ Մեծ Իշխանը դէպի կովկասեան ժողովուրդները, այն հայրական մեծահոգի լայնորդութիւնը, որով նա, իր փոխարքայութեան օրով, կառավարել է կովկասեան ազգաբնակութիւնը, այն՝ պետական մարդուն յատուկ՝ անկողմնապահ և արդար հայեացքը, որով նա ներկայացել է իբրև կայսերական լիազօր կովկասեան ժողովուրդներին, ստեղծել են հանգուցեալի համար մի փառաւոր կոթող, որը կը մնայ հոյակապ մի յիշատակ կովկասեան ազգերի պատմութեան մէջ:

Հանգուցեալ Մեծ Իշխանը, իր սրտին մօտ առած լինելով Կովկասի բարօրութիւնը, աշխատել է իր օրով մտցնել մեր երկրի մէջ այն բարենորոգութիւնը, որոնց իրագործութիւնը հնարաւոր է եղել այն ժամանակներում:

Եւ անշուշտ, եթէ Մեծ Իշխանի յետնորդները անընդհատ շարունակած լինէին գործադրել բարենորոգութիւններ մեր երկրի մէջ այն բարեացակամ տրամադրութեամբ և ազնիւ դրդումներով, որոնք յատուկ էին Օգոստափառ Հանգուցեալին, այժմ մեր երկիրը կը լինէր աւելի երջանիկ, աւելի հարուստ, աւելի կրթված, աւելի կուլտուրական:

Միխայիլ Նիկօլայեվիչի արածը ռուսական պետականութեան համար մեր երկրում՝ պատուաւոր դերք կը տայ Նրան Ռուսաստանի պատմութեան մէջ:

Եւ անկասկած, ցանկալի է, որ Նրա ցոյց տուած աջող նախաձեռնութիւնը օրինակ ծառայէր պետական գործողների համար ծայրագաւառների վերաբերմամբ.

ՄԵԾ ԻՇԽԱՆ ՄԻԽԱՅԻԼ ՆԻԿՕԼԱՅԵՎԻՉ

Ի Տէր հանգուցեալ Մեծ Իշխան Միխայիլ Նիկօլայեվիչը, Ռոմանով հարստութեան վերջին երեք դարերի ընթացքում եղած անդամների ամենից երկարակեացը և ներկայ Թագաւորական Տան անդամների մէջ ամանաաւագագոյնը, ծնվել է 1832 թւին, լինելով Նիկօլայ I կայսրի չորրորդ որդին:

Մեծ Իշխանը սպայական առաջին աստիճանը ստացել է 1846 թւին և մինչև 1863 թւականը, չը նայած երիտասարդական հասակին, վարել է շատ պատասխանատու պաշտօններ, մինչև որ նշանակվեց Կովկասի փոխարքայ: Այս կարևոր պաշտօնի մէջ Մեծ Իշխանը մնաց գրեթէ 20 տարի, թողնելով այդ պաշտօնը 1881 թւին, երբ վերացվեց փոխարքայութիւնը: Այնուհետև Մեծ Իշխանը Պետերբուրգում վարել է բազմաթիւ պատւաւոր և պատասխանատու պաշտօններ: Վերջերս, մինչև պետական ակտիվ գործունէութիւնից հրաժարվելը, Մեծ Իշխանը Պետական Խորհրդի Նախագահն էր: Մ. Ի. Միխայիլ Նիկօլայեվիչը ամուսնացած էր Բադէնի մեծ հերցօգ Լէօպօլդի դստեր՝ Օլգա Ֆէօդորօվնայի հետ, ունէր վեց արու զաւակ, որոնցից ներկայումս կենդանի են՝ Մեծ Իշխաններ՝ Նիկօլայ, Միխայիլ, Գէօրգիյ, Ալէքսանդր, Սերգէյ և մի դուստր՝ Մեծ Իշխանուհի Անաստասիա:

ՄԵԾ ԻՇԽԱՆ ՄԻԽԱՅԻԼ ՆԻԿՕԼԱՅԵՎԻՉԻ ՄԱՀՎԱՆ ՇՈՒՐՋԸ

Պարիզ, 6 դեկտեմբերի
Հավասի գործակալութեանը հեռագրում են Կաննից.
«Դեկտեմբերի 5-ին, կէսօրվայ ժամը 5 և 30 րօպէին, վախճանվեց Մեծ Իշխան Միխայիլ Նիկօլայեվիչը: Երեկոյեան Մեծ Իշխանի յիշատակին ռուսաց եկեղեցում կատարվեց հոգեհանգիստ»: (Հ. Գ.)

Պետերբուրգ, 6 դեկտեմբերի
Պալատի եկեղեցում հոգեհանգիստ կատարվեց հանգուցեալ Մեծ Իշխան Միխայիլ Նիկօլայեվիչի յիշատակին: Ներկայ էին Մեծ իշխանուհի Օլգա Ալէքսանդրօվնան և Մեծ Իշխանները: (Հ. Գ.)

Կ. Պօլիս, 6 դեկտեմբերի
Մեծ Իշխան Միխայիլ Նիկօլայեվիչի մահվան պատճառով դեսպանատան բալը յետաձգվեց: (Հ. Գ.)

Պետերբուրգ, 6 դեկտեմբերի
Մեծ Իշխանի յիշատակին պալատական եկեղեցում կատարվեց երկրորդ հոգեհանգիստը Մեծ Իշխանների, բարձրաստիճան զինւորական և քաղաքացիական իշխանութիւնների ներկայութեամբ: (Հ. Գ.)

Պետերբուրգ, 6 դեկտեմբերի
Հանգուցեալ Մեծ Իշխանը իր մահվան օրվայ առաւօտը իրան լաւ էր զգում: Ժամը 5-ին Նորին Բարձրութիւնը հոգին աւանդեց սրտի պայթումից, լիակատար գիտակցութեան մէջ, առանց տանջանքների: (Հ. Գ.)

Կաննն, 6 դեկտեմբերի
Քաղաքապետի պաշտօնակատար Գրասը այցելեց Մեծ Իշխանուհի Անաստասիա Միխայլօվնային և ցաւակցութիւն յայտնեց կառավարութեան անունից: Այցելեցին նաև դուքս Մէյխտենբերգը, Կաննի քաղաքապետը, Նիցցայի ռուսաց հիւպատոսը, իտալական, դանիական և պօրտուգալական փոխհիւպատոսները: (Հ. Գ.)

—

Երէկ երեկոյեան քաղաքային դումայի դահլիճում ձայնաւորների և վարչութեան անդամների ներկայութեամբ կատարվեց հոգեհանգիստ Մեծ Իշխան Միխայիլ Նիկօլայեվիչի յիշատակին:

—

Վաղը հոգեհանգիստ կը կատարէ հայ հոգևորականութիւնը Վանքի ս. եկեղեցում:

—

Մեծ Իշխան Միխայիլ Նիկօլայեվիչի մահվան առիթով բոլոր թատրօնական ներկայացումները, զուարճութիւնները և սինեմատօգրաֆները այսօր տեղի չեն ունենայ:

ՎԵՐՋԻՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Պետերբուրգ, 6 դեկտեմբերի
Թագաւոր Կայսրի անուանակոչութեան օրը կայսրութեան բազմաթիւ քաղաքներում կատարվել են հանդիսաւոր մաղթանքներ և զօրահանդէսներ:
Զանազան քաղաքներում և մայրաքաղաքում տեղական բարձր իշխանութիւնները կարգադրեցին թեթևացնել և վերացնել ազմիստրատիվ բնաւորութիւն ունեցող պատիժները: (Հ. Գ.)

—

Հէլսինգֆօրս, 6 դեկտեմբերի
Տաճարում պատարագից յետոյ կատարվեց հանդիսաւոր մաղթանք բարձրաստիճան անձերի ներկայութեամբ: Յետոյ տեղի ունեցաւ պաշտօնական նախաճաշ: (Հ. Գ.)

—

Վիէննա, 5 դեկտեմբերի
Ֆրանց-Յօսէֆ կայսրը ռուսական զինւորական զգեստով այցելեց ռուսաց դեսպան իշխան Ուրուսօվին և շնորհաւորեց Թագաւոր Կայսրի անուանակոչութիւնը: (Հ. Գ.)

—

Բուխարեստ, 6 դեկտեմբերի
Ռուսական եկեղեցում կայացաւ հանդիսաւոր մաղթանք, յետոյ ռուսական միսսիայում ընդունելութիւն: (Հ. Գ.)

—

Վիէննա, 6 դեկտեմբերի
Ռուսական դեսպանական եկեղեցում կատարվեց հանդիսաւոր մաղթանք: Ներկայ էին ռուսական դեսպանատան պաշտօնեաները գլուխ ունենալով իշխան Ուրուսօվին: Յետոյ իշխանի մօտ տեղի ունեցաւ պաշտօնական նախաճաշ: (Հ. Գ.)

—

Կ. Պօլիս, 6 դեկտեմբերի
Դեսպանատան եկեղեցում հանդիսաւոր պատարագից յետոյ, ուր, բացի դեսպանատան անդամներից, ներկայ էին նաև օտարազգի դեսպանատների և միսիաների ներկայացուցիչները, տեղի ունեցաւ ընդունելութիւն: Երեկոյեան ռուսաց դեսպանի մօտ տեղի ունեցաւ բալ, որին ներկայ էին 1250 հոգի: (Հ. Գ.)

—

Պարիզ, 6 դեկտեմբերի
Դեսպանատան եկեղեցում աստուածպաշտութեանը ներկայ էին Մեծ Իշխան Պավէլ Ալէքսանդրօվիչը, Իշխան Ալէքսանդր Գէօրգիևվիչ Ռօմանօվսկին, դեսպանատան անդամները, Ֆալիէրի և Պիշօնի ներկայացուցիչները: (Հ. Գ.)

—

Բեռլին, 6 դեկտեմբերի
Դեսպանատան եկեղեցում տեղի ունեցաւ պատարագ դեսպանատան անդամների, դեսպանի, պրուսական լեհերի պատգամաւորութեան ներկայութեամբ: Յետոյ դեսպանի մօտ կայացաւ նախաճաշ: (Հ. Գ.)

—

Բրիւսէլ, 6 դեկտեմբերի
Երէկ երեկոյեան Լէօպօլդ Թագաւորի մարմինը փոխադրվեց մայրաքաղաքի պալատը: Զինւորները մոմերով ուղեկցում էին դիակառքին, որի յետևից գալիս էին Ալբերտ Թագաւորը և բարձրաստիճան պալատականները: Ամբոխը գլխաբաց շարքով կանգնած էր փողոցներում: (Հ. Գ.)

—

Բագու, 6 դեկտեմբերի
Ժամանեց Նորին Կայսերական Մեծութեան Կովկասի Փոխարքան կոմսուհու հետ և ներկայ եղաւ Սալեանի գնդի նոր զօրանոցի և եկեղեցու օծմանը: (Հ. Գ.)

—

Լիսսաբոն, 6 դեկտեմբերի
Կաբինէտը Թագաւորին ներկայացրեց հաւաքական խնդրագիր հրաժարականի մասին: Թագաւորն ընդունեց հրաժարականը և խոստացաւ խորհրդակցել երկու պալատների նախագահների հետ: (Հ. Գ.)

—

Հռօմ, 6 դեկտեմբերի
Պատգամաւորների պալատում և սենատում մինիստր նախագահ Սօննինօն արտասանեց ծրագրային ճառ և տեղեկութիւն տուեց մինիստրութեան վերակազմութեան նախագծի մասին. առևտրական նաւատորմը կանցնէ ծովային մինիստրութեան իշխանութեան ներքոյ. երկրագործութեան, անտառապահութեան և լեռնային գործի վարչութիւնները անջատված են աշխատանքի, առևտրի և արդիւնաբերութեան մինիստրութիւնից, որը այսուհետև զբաղվելու է նոյնպէս առևտրական պայմանագրերով և ապահովագրական գործով. հաստատվելու է ճանապարհների հաղորդակցութեան յատուկ մինիստրութիւն: Այնուհետև Սօնինօն ասաց. «Ներկայումս հարկային սիստեմը թուլացնելը անհնարին է: Զինւորական և ծովային ծրագիրը հետևողականութեամբ կը գործադրվի»: Վերջում մինիստր-նախագահը շեշտում է, որ յարաբերութիւնները պետութիւնների հետ շատ լաւ են: (Հ. Գ.)

—

Պարիզ, 6 դեկտեմբերի
Մի խումբ ցուցարարներ ցոյց կազմեցին քաղաքային վարչութեան շինութեան առաջ, պահանջելով փակել առևտրական հաստատութիւնները կիրակնօրեայ հանգիստ սահմանելու նպատակով: Տեղի ունեցան ընդհարումներ ոստիկանութեան հետ: Կատարվեցին ձերբակալումներ: (Հ. Գ.)

—

Բէլգրադ, 6 դեկտեմբերի
Սկուպշչինան առաջին ընթերցմամբ որոշեց կնքել նոր փոխառութիւն 150 միլիօն րուբլու՝ նոր երկաթուղագծեր կառուցանելու և զօրքի վերակազմութեան համար: (Հ. Գ.)

—

Վիեննա, 6 դեկտեմբերի
Պատգամաւորների պալատ: Ռուս գալիցիանները բողոքեցին նախագծի փոփոխութիւնների դէմ, որոնք ուղղված են սակաւաթիւ կուսակցութիւնների դէմ: Խոշոր կուսակցութիւնների հետևորդները խօսեցին յօգուտ նախագծը անմիջապէս քննելու առաջարկութեան: Հերթականութիւնը ընդունվեց 315 ձայնով ընդդէմ 91-ի: Յետոյ պալատը ընդունեց պալատի նախագծը փոփոխող նախագիծը: Նիստը, որ տևեց 86 ժամ, փակվեց: (Հ. Գ.)

—

Վիեննա, 5 դեկտեմբերի
Պատգամաւորների պալատ: Նկատի առնելով այն հանգամանքը, որ պարլամենտի մեծ կուսակցութիւնները համաձայնութիւն կապեցին, որպէս զի անմիջապէս դիմեն նախագծի բարենորոգման մասին արված հերթական առաջարկութիւններին՝ պալատի նիստերը չընդհատելու նպատակով, չեխ-ագրարները յետ վերցրին իրանց հերթական առաջարկութիւնները, զիջելով հերթը նախագծին վերաբերող հերթական առաջարկութիւններին: Ցերեկվայ ժամը 1-ին սկսվեց այդ առաջարկութիւնների քննութիւնը: Մինչև այժմ նիստը շարունակվում է, որ

սկսվել է դեկտեմբերի 2-ի առ. ժամը 11-ից։ (Հ. Գ.)

—

Վիեննա, 5 դեկտեմբերի

Պատգամաւորների պալատ։ Երէկ, հասարակութեանը վերնասրահներից դուրս տանելուց յետոյ, նիստը շարունակվեց առանց միջադէպերի։ (Հ. Գ.)

—

Բերլին, 5 դեկտեմբերի

Անգլիացի յայտնի ֆինանսիստ Կասէլը, որ այստեղ բանակցութիւններ է վարում Դէօյչէ բանկի հետ Բաղդադի երկաթուղագծի կառուցմանը անգլիացիներին մասնակից անել տալու մասին, երէկ նախաճաշեց կայսրի մօտ։ Ներկայ էին պետական կանցլէրը և պրուսական ֆինանսների մինիստրը։ (Հ. Գ.)

—

Ֆէզ, 5 դեկտեմբերի

Մեռաւ Րիֆի շրջանում սպանացիների դէմ կռւող շարժման պարագլուխ Այդը։ (Հ. Գ.)

—

Պ ե տ ե ր բ ու ր գ.—Ժանդարմական բոտմիստր Նէմիսկին դիմել է ներքին գործերի մինիստրի օգնական և ժանդարմների շէֆ Կուրլովին, խնդրելով թոյլատրել նրան մենամարտի կանչել Պետական Դումայի անդամ գեներալ Բօբեանսկուն, որ Դումայի մէջ իր արտասանած ճառում յարգանքով չը խօսեց ժանդարմների կորպուսի մասին։

Բիւրօկրատիական շրջաններում խօսում են, որ առևտրի նախկին մինիստր Տիմիրեազէվը Լիվադիայում չէ ընդունվել Պալատում։ («Б.»)

—

Լուրերի համեմատ, Մոսկվայի գեներալ-նահանգապետի պաշտօնը առաջարկվում էր կոմս Ի. Ի. Վօրօնցօվ-Դաշկովին, սակայն կոմսը խնդրեց թողնել իրան Կովկասում։ Ներկայումս խօսում են, որ այդ պաշտօնը կը գրաւի մի բարձրաստիճան անձն։

—

Պարիզեան գործի հերոսուհի Մարգարիտա Ստենէլը ներկայումս գտնվում է Լոնդոնում։

—

Երիտասարդ գիտնական Ժօրժ Րինիւն Պարիզում աշխատում է մի նոր գիւտի վրա, որի համաձայն հեռախօսով օգտվողները կարող կը լինեն տեսնել իրար խօսելու ժամանակ։

—

«Times»-ը հաղորդում է, որ Լոնդոնի Լլօյդում ապահովագրվել են Ցէպպելինի տիպի երկու գերմանական օդապարիկներ խորտակումից ազատ մնալու համար։ Ամեն մի օդապարիկը գնահատված է 600 հազար մարկ։ Շուտով նրանք կանոնաւորապէս երթևեկելու են Րէյնի մօտով։

ՀԵՌԱՒՈՐ ԱՐԵՒԵԼՔՈՒՄ

—

Խարբին, 6 դեկտեմբերի

Ի հերքումն Մանջուրիայի ներքի դրութեան յուզալից լուրերի, որոնք պատճառ են դարձել մանջուրացիների մասսայական գաղթի, Մուկդէնի փոխարքային առաջարկվեց Պէկինից ուղարկել տեղական իշխանութիւններին հանգստացուցիչ յայտարարութիւններ քաղաքներում կպցնելու համար։ (Հ. Գ.)

—

Նոյ. 29-ին, Պետերբուրգում, առևտրաարդիւնաբերութեան ներկայացուցիչների համաժողովների խորհրդի շինութեան մէջ տեղի ունեցաւ Գլեզմէրի զեկուցումը գործերի դրութեան մասին Հեռաւոր Արևելքում։ Զեկուցանողը, որ նոր է վերադարձել Հեռաւոր Արևելքում կատարած ճանապարհորդութիւնից, մանրամասն կանգ առաւ Եապօնիայի ներկայ դրութեան վրա և ընդգծեց այն տենդային գործունէութիւնը զինուորական ոյժեր պատրաստելու մէջ, որ նա ցոյց է տալիս վերջին ժամանակները, ի նկատի ունենալով ոչ ուշ 1911 թւից կատարելապէս կազմ ու պատրաստ դարձնելու նրանց պատերազմի համար։ Գլեզմէր կարծում է, որ պատերազմի հնարաւորութիւնը Ռուսաստանի և Եապօնիայի միջև մերձաւոր ապագայում դուրս չէ ձըգված։ Ռուսաստանը պէտք է մեծ եռանդով պատրաստվի ամեն տեսակ բախտութիւնների առաջ, մանաւանդ որ Եապօնիան բաւարար հիմքեր ունի յոյս դնելու Գերմանիայի աջակցութեան վրա։ Ժողովին ներկայ էին Պետական Խորհրդի և Պետական Դումայի անդամներից շատերը, որոնց թւում կոմս Վիտտէ, ծովապետ Դուբասով և այլք։ («Р. В.»)

—

Պ ա ր ի զ.— Դիպլօմատիական շրջաններում խօսում են, որ Եապօնիան վճռել է միացնել Կորէան, չը նեղվելով պօրտսմութեան պայմանագրից։ Հէնց այդ դիտաւորութիւնն էլ վերագրում են պատճառ Եապօնիայի պատերազմական պատրաստութիւններին։ («Б.»)

—

Լոնդոն, 5 դեկտեմբերի

Րէյտէրին հաղորդում են Պէկինից. «Ներկայումս կառավարութիւնը առանձնապէս զբաղված է նոր առևտրական պայմանագրեր կնքելով։ Եապօնիան առաջարկում է սահ

ծել ատօնոմ մաքսային չափաւոր տարիֆ»։ (Հ. Գ.)

—

Մոսկվայի «Русское Слово»-ն առաջարկել էր Հեռաւոր Արևելքի իր թղթակցին ծանօթանալ մօտիկից ներքի դրութեան հետ և տեղեկացնել հեռագրով։ Թղթակիցը Խարբինից հաղորդում է, որ այնտեղ բնաւ չեն բաժանում մեր մինիստրների լաւատեսութիւնը և մատնանշում են հետևեալ փաստերի վրա. եապօնական աչքի ընկնող օֆիցերների Մանջուրիա գալը, որոնցից վերջինը ծովակալ Տօգօն էր. նա բանակցութիւններ վարեց չինական նահանգապետի հետ՝ եապօնական զօրքերին անարգել չինական սահմաններով թոյլ տալու մասին. եապօնական զօրքերին ռուս-կորէական սահմանագծին ուղարկելը. ծպտեալ կերպով եապօնացի օֆիցերների Խարբին այցելելը. բարձր գներով եապօնական ինտենդանտների ձեռքով ցորեն գնելը, մթերքներ ժողովելը հարաւում և այլն։ («Б.»)

ԹՈՒՐՔԻԱՅԻ ՇՈՒՐՋԸ

—

Կ. Պօլիս, 5 դեկտեմբերի

Պատգամաւորների պալատ։ Պատասխանելով այն հարցապնդման, թէ ի՞նչ է պատճառը, որ մինչև օրս չէ գործադրվում ոչ-խաղողի սպիրտի մուծման արգելքի օրէնքը, ֆինանսների մինիստրը բացատրեց, որ երկու պատճառկայ. մէկը այն է, որ անհնարին է զանազանել զուտ խաղողի սպիրտը ոչ-խաղողի սպիրտից, միւսը այն՝ որ մեծ պետութիւնների հետ պայմանագրեր են կապված ամեն տեսակ ապրանքների ազատ ներմուծման մասին։

Գրվեցին 20 հռետորներ։ (Հ. Գ.)

—

Կ. Պօլիս, 6 դեկտեմբերի

Պատգամաւորների պալատը կառավարութեան բացատրութիւնները ոչ-խաղողի սպիրտի մուծման արգելքի օրէնքի մասին գտաւ գոհացուցիչ։ (Հ. Գ.)

—

Մակեդօնիայում անհանգստութիւն է տիրում։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՇՈՒՐՋԸ

—

Թեհրան, 28 նոյեմբերի

Եփրեմի հրամանատարութեամբ Զէնջանում գտնվող զօրամասը հրաման է ստացել շարժվել Թաւրիզի վրա և մաքրել Ատրպատականը Րահիմ խանի հրոսակներից և շահսեվաններից։ Լուրերին նայած՝ ռուս զօրքերը Արդաբիլը թողնելուց յետոյ շահսեվանները նորից սպառնում են քաղաքին։ («Рѣчь»)

—

Թուրքական «Վախտ» լրագրի թղթակիցը ներկայ տարվայ սեպտեմբերի վերջում այցելելով Թեհրան և մօտ 2 ամիս ապրելով այնտեղ՝ այժմ Բագուի թուրքական «Սադ» լրագրին, ի միջի այլոց, հաղորդում է հետևեալ հետաքրքրական տեղեկութիւնները.

«Թեհրանի բոլոր կառավարչական հիմնարկութիւններում անփոփոխ պահպանվել է հին՝ նախա-րէֆօրմեան ոգին, և վարչութեան իւրաքանչիւր բաժանմունքի հրամանատար կամայականօրէն է գործում, չը համակերպվելով ոչ մի օրէնքի, որը, պէտք է նկատել, եւրօպական մտքով այստեղ առաջ էլ չէ եղել, այժմ էլ չը կայ։ Իշխանաւոր անձանց բոլոր կարգադրութիւնները բերանացի են անվում, որի պատճառով դիւանատներում անհնար է որևէ գրաւոր հետք գտնել երկու օր առաջ կատարված գործի մասին։ Արխիւների մասին Պարսկաստանում հասկացողութիւն չունեն»։

Խօսելով ներկայ սահմանադրական Պարսկաստանի պարբերական մամուլի մասին, թղթակիցն ասում է.

«Իրանի մայրաքաղաքում ներկայումս գոյութիւն ունի երկու ամենօրեայ լրագիր՝ «Իրան-Նօվ» և «Շէրք», որը սաստիկ պաշտպանում է խական պարսկական ազգայնական տենդենցիայով։ Այդ երկու լրագիրներն էլ, պարսիկ կեղծ խմբագիրներ ունենալով, ներշնչվում են «Դաշնակցութիւն» կուսակցութեան անդամներից և հրատարակվում են՝ «Շէրքը» բացառապէս վերոյիշեալ կուսակցութեան միջոցներով, իսկ «Իրան-Նօվը» Բագէլի անմիջական ղեկավարութեամբ, որը անգլիական «Daily Telegraph» լրագրի պաշտօնական թղթակիցն է և առատ սուբսիդիա է ստանում Թեհրանի անգլիական դեսպանատնից։ Բացի Բագէլից այդ լրագրին եռանդով մասնակցում են մի քանի հայեր, վրացիք և Բագւում հրատարակվող և 1907 թւին դադարեցված սօցիալ-դեմօկրատիական «Եօլդաշ» լրագրի խմբագիր Մահօմէդ-Էմին-Րէսուլ-զադէ։

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԿԱԹՕԼԻԿ ՀՈԳԵՒՈՐԱԿԱՆՈՒԹ[illegible] ԴԱՏԸ

—

Կօֆմօյից «Рѣчь» լրագրին հաղորդում են. «Տեղական կաթօլիկ հոգևորականութեանշըրջանում մեծ իրարանցում է գցել 398 կաթօլիկ քահանաներին՝ տեղական կաթօլիկ եպիսկոպոսի հետ միասին դատի ենթարկելը։

Ներկայ տարվայ հոկտեմբերի 29-ից մինչև նոյեմբերի 6-ը 398 քրէական գործեր սկսվեցին տեղական կղերի—քահանաների դէմ։ Այդ թւից 360 գործեր սկսվեցին նրա համար, որ քահանաները չեն կատարել ներքին գործերի մինիստրի շրջաբերականը 1905 թւի օգոստոսի 18-ից։ Այդ շրջաբերականի հիման վրա ուղղափառութիւնից կաթօլիկ դաւանութեան անցնելու համար անհրաժեշտ էր իւրաքանչիւր անգամ թոյլտւութիւն ստանալ նահանգապետից։ Այդ շրջաբերականը չէր կատարվում, և ներքին գործերի մինիստրութիւնը այն ժամանակ ոչինչ միջոցներ ձեռք չէր առնում դրա դէմ։ Այդ շրջաբերականը չը գործադրելու մասին իր ժամանակին գիտէին և տեղական բարձր իշխանութիւնները—գեներալ-նահանգապետը և նահանգապետը, սակայն նրանք, որպէս և մինիստրութիւնը նոյնպէս ոչինչ միջոցներ ձեռք չէին առնում։ Եւ միայն ներկայ տարվայ հոկտեմբերի սկզբին ներքին գործերի մինիստրութիւնը առանձին շրջաբերականով առաջարկեց նահանգապետին դատ սկսել 1905 թւի օգոստոսի 18-ի շրջաբերականը խախտող հոգևորականների դէմ։ Տեղական նահանգական իշխանութիւնները միջնորդեցին մինիստրութեան առաջ և խնդրեցին մոռացութեան տալ այդ ամբողջ գործը, որովհետև շրջաբերականի խախտման մէջ մասամբ մեղաւոր էին և տեղական իշխանութիւնները, որոնք իր ժամանակ միջոցներ ձեռք չէին առել այդ խախտումն դադարեցնելու համար, սակայն մինիստրութիւնը, որպէս հաղորդում են, մերժել է այդ միջնորդութիւնը։ Մնացած 38 գործերը սկսված են քահանաների դէմ՝ հաւատափոխ անելու, գաղտնի դպրոցներ բանալու համար և այլն։

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՐՑԱՊՆԴՈՒՄԸ

—

Հարցապնդումների մասնաժողովը որոշեց առաջարկել Պետական Դումային հարցապնդում ուղղել մինիստրների խորհրդի նախագահին միջազգային և ազգային նշանակութեան հարցի առիթով։

Բանը նրանումն է, որ Պետական Դումայի 37 անդամներ յայտարարութիւն ներկայացրին, որի մէջ նրանք մատնանշում են, որ ռուսները ուղղակի հնարաւորութիւն չունեն բնակութիւն հաստատել Բագուի նահանգի սահմաններում. պարսկահպատակ աւազակախմբերը յարձակումներ են գործում ռուսահպատակների վրա, քշում տանում են նրանց անասունները, կողոպտում են ստացուածքը և ստիպում են ռուս գաղթականներին վերադառնալ իրանց նախկին բնակատեղիները։

Հարցապնդողները մատնանիշ են անում միջազգային իրաւունքի մի ամբողջ շարք խախտումների վրա, որոնք ստեղծել են «Ռուսաստանի արժանապատւութեանը» ոչ վայել իրերի դրութիւն։ Դա ամբողջապէս բացատրվում է իբր ռուսական իշխանութեան անգործունէութեամբ պարսկական սահմանագլխում

Ինչպէս երևում է, հարցապնդումը ուղղված է անմիջապէս Ստոլիպինին, սակայն ակնարկում է անպայման կովկասեան բարձր իշխանութիւններին՝ յանձին կոմս Վօրօնցօվ-Դաշկովի, որ այնպէս անցանկալի անձն է աջակողմեան կազմակերպութիւնների համար։

Աւելի հետաքրքրական քաղաքական տեսակէտից վերջին կէտն է, որի մէջ ասված է. «Յայտնի՞ է, արդեօք, մինիստրների խորհրդի նախագահին, որ Ռուսաստանի պարսկական սահմանը Անդրկովկասի տեղական իշխանութիւնը յանցաւոր կերպով չէ պաշտպանում, և սահմանապահ ոյժերը, որոնք շարունակ ենթակայ են հարևան պետութեան հպատակների յարձակումներին, սակաւ են և անհամապատասխան են ռուսական պետութեան արժանապատւութեանն ու ամբողջութեան»։

Այս հարցապնդումը օրակարգի մէջ կանցնի մօտիկ ապագայում։ Զեկուցագրի տակ ստորագրել են Իվ. Կուրակինը և Պ. Կրուպէնսկին։ («У. Р.»)

ՖՐԱՆՍԻԱՑԻ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴՆԵՐԸ ԿՈՎԿԱՍՈՒՄ ԵՒ ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ XVII ԴԱՐՈՒՄ

—

Ինչպէս հաղորդել էինք, դեկտ. 3-ի երեկոյեան ֆրանսիական Alliance Française ընկերութեան մէջ տեղի ունեցաւ Սարուխանի դասախօսութիւնը ֆրանսերէն լեզուով։

Նախ մի ընդհանուր ակնարկ գցելով գիտական ճանապարհորդութիւնների օգտակարութեան մասին, դասախօսը թւեց այն ֆրանսիացի գիտնականներին կամ ճանապարհորդներին, որոնք XVII դարից սկսած մինչև մեր օրերը եկել են Կովկաս և անցողաբար կամ մանաւորաբար նկարագրել են մեր երկիրը հնագիտական, աշխարհագրական, ցեղագրական, բնագիտական և առևտրական տեսակէտներով։ Վերջին այցելուն եղել է պրօֆ. Ֆ. Մակլէր, որ հազիւ 3 ամիս սրանից առաջ մեզ մօտ էր գտնվում և մի ամիս անցկացրեց Կովկասում, գիտնական ուսումնասիրութեան նպատակով, ֆրանսիական կառավարութեան յանձնարարութեամբ։

Այնուհետև դասախօսը անցաւ իր բուն նիւթին, այն է՝ 1665—1700-ի շրջանում Կովկաս եկած ֆրանսիացի ճանապարհորդների պատմութեանը, կանգ առնելով առանձնապէս երեքի վրա, այն է Տավէրնիէի, Շարդէնի և Տուրնըֆօրի վրա։ Եւ որովհետև այս երեքն էլ իրանց գրուածներում շատ մայլ և տխուր գոյներով են նկարագրում իրանց ժամանակի Կովկասի կամ՝ աւելի ճիշդը՝ Վրաստանի ժողովրդի բարքն ու վարքը, ուստի իբրև բացատրութիւն այդ վիճակի՝ Սարուխան հարկ համարեց համառօտակի ներկայացնել Վրաստանի քաղաքական կացութիւնը XVII դարում։

Վրաստանն այդ միջոցին բաժանված էր 3 փոքր թագաւորութիւնների՝ Քարթալինիա, Իմէրէթիա և Կախէթիա. կային նաև առանձին փոքրիկ իշխանութիւններ Մինգրէլիայում, Գուրիայում և այլն, որոնք գրեթէ անկախ էին միմեանցից։ Բայց ընդհանուր երկիրը հեծում էր պարսկական լծի տակ, որի ազդեցութիւնը շատ անբարոյականացուցիչ դեր էր կատարում։ Վրացի թագաւորները, իրօք, պարսից շահի փոխարքաներն էին, ընդունել էին մահմեդականութիւն, որ արագօրէն տարածվում էր Վրաստանում, քրիստոնէութեան աւերակների վրա։ Այդ մահմեդականացած վրացի իշխաններն էին, որոնք բարոյական անկման օրինակներ էին տալիս վրացի ազնուականութեանը և ժողովրդին, որով ապականել էին իրանց հպատակների բարքն ու նոր, պարսկական սովորութիւններ էին մուծում երկրի մէջ։ Պարսից շահերի արքունիքը նրանք էին լցնում գեղեցիկ վրացի աղջիկներով։

Դասախօսը խօսեց նախ Տավէրնիէի մասին, որ 1665 թւին է եկել և իր գրքում 2 առանձին գլուխ է նուիրել Վրաստանի դրութեան մասին։ Հետաքրքրական է մանաւանդ նրա պատմածը այն ժամանակի վրացի կանանց մասին։ Վրացի աղջիկները վանք էին մտնում, որպէս զի առևանգվելուց ազատվին կամ գերի չը տարվին շահի կամ մի այլ մահմեդականի հարեմը։ Մտնելով վանք՝ նրանք շատ անգամ այնտեղ էլ մնում էին։ Այս վանական կրթութեան շնորհիւ վրացի աղջիկները աւելի էին մտաւորապէս զարգացած, քան տղամարդիկ և նոյնիսկ քահանաները։ Այս բաւական չէ, վրացուհիք նոյնիսկ եկեղեցական խորհուրդներ էին կատարում, ինչպէս խոստովանանք, պսակ, մկրտութիւն և այլն։ Վրացի թագաւորները փող էին կտրում պարսից շահի անունով, իսկ դրա համար հարկաւոր եղած արծաթն ու ոսկին բերում էին հայ վաճառականները Եւրօպայից։ Տավէրնիէ եղել է նաև Էջմիածնում, ուր հայ կաթողիկոսը լաւ ընդունելութիւն է ցոյց տուել նրան. Թարգմանի պաշտօն կատարել է մի հայ եպիսկոպոս, որ հմուտ է եղել իտալերէնի։ Կաթողիկոսը յայտնել է ֆրանսիացի ճանապարհորդին, թէ ինքը շատ ուրախ կը լինէր տեսնել ֆրանսիացի կրօնաւորներ, նրանց հետ բարեկամաբար տեսակցելու համար, որովհետև նա լսել էր, թէ ֆրանսիացիք քաղցրաբարոյ են և քաղաքակիրթ։ Եկեղեցում կաթողիկոսը Տավէրնիէի ներկայութեամբ աղօթել է ֆրանսիական թագաւորի համար։

Նրանից 6 տարի յետոյ, 1671-ին, եկել է Կովկաս՝ նշանաւոր ճանապարհորդ Շարդէնը, արհեստով գոհարավաճառ, որ արդէն երկար ժամանակ ապրել է Պարսկաստան և ուսումնասիրել է պարսկական կեանքն և լեզուն։

Շարդէնի առաջին տպաւորութիւնը Կովկասի մասին շատ աննպաստ է եղել, որովհետև նա ծովով եկել է Մինգրէլիա, և Մինգրէլիայի իշխանուհին աշխատել է կողոպտել նրա իրեղէնները։ Շարդէն մեծ դժուարութիւններով հազիւ կարողացել է ազատել իր գոհարեղէնների մի մասն և փողը, որ նա ստիպված է լինում մի տեղ թաղել և նրա ուղեկից ֆրանսիացի ընկերոջը հազիւ աջողվում է փախչել և գտնել նրան Քութայիսում։ Հետաքրքրական տեղեկութիւններ է հաղորդում Շարդէն Թիֆլիսի մասին, ուր ամբողջ 2 3 ամիս բնակվել է նա կապուցին իտալացի կրօնաւորների մօտ։ Նա տեսել է Թիֆլիսում 14 եկեղեցի։ Այսքան եկեղեցի շատ-շատ է,—ասում է Շարդէն,—այնպիսի մի քաղաքում, ուր այնչափ քիչ բարեպաշտութիւն կայ ժողովրդի մէջ։ Այդ 14 եկեղեցիներից 6-ը վրացիներինն է եղել, 8 հայոց։ Հայոց մայր եկեղեցին,—ասում է Շարդէն, — կոչվում է «Փաշա-վանք», որովհետև Թիւրքիայից փախստական մի մահմէդական փաշա Թիֆլիսում քրիստոնեայ դառնալով կառուցել է այդ եկեղեցին։ Թիֆլիսի թագաւորը՝ Վախտանգ կամ, իր մահմէդական անունով, Շահնավազ խան՝ իմանալով որ նա պարսից արքունիքի գոհարավաճառն է և յանձնարարական գիր ունի շահից, երկու անգամ հրաւիրում է ճաշի իր պալատը։ Այնքան գինի են խմում այնտեղ,—ասում է Շարդէն,—որ եթէ ես խմէի, տեղնուտեղը կը մեռնէի։ Շարդէն երկարօրէն նկարագրում է Թիֆլիսի տները, փողոցները, դիրքը, պալատը և բերդը։ Շահնավազ խանը կամ Վախտանգ թագաւորը բազմանք է յայտնել, որ եւրօպացիք գան հաստատվեն Վրաստանում, խոստանալով ամեն տեսակ արտօնութիւններ տալ նրանց, բայց նրա այդ ցանկութիւնը չէ աջողվել։

1700 թւին եկել է Թիֆլիս մի ուրիշ ֆրանսիացի ճանապարհորդ՝ գիտնական բժիշկ Տուրնըֆօր, որ ուսումնասիրել է երկիրը իբրև բնագէտ։ Նա ընդարձակ ծանօթութիւններ է տալիս Կովկասի կենդանաբանութեան և բուսաբանութեան վրա։ Միևնոյն ժամանակ նա հմտալից նկարագրութիւններ է անում երկրի առևտրի և ժողովրդի կրօնի և վարք ու բարքի վրա։ Որովհետև իրանից առաջ շատ մեծ գովասանքներ են ուղղել վրացի կանանց գեղեցկութեան մասին Տավէրնիէ և Շարդէն, որոնց գրուածքների հետ նա ծանօթ է երևում, ուստի Տուրնըֆօր առանձնապէս խօսում է այդ մասին և գտնում է, որ նրանք այնքան էլ նշանաւոր գեղեցկուհիներ չեն, որքան հռչակվել են։ Տուրնըֆօր պատմում է՝ իբր թէ Թիֆլիսի կանայք սարսափելի կերպով օղի են խմելիս եղել, աւելի շատ՝ քան թէ գինի, և աւելի մեծ քանակութեամբ՝ քան նոյնիսկ տղամարդիկ...։ Թագաւորի համար ասում է, թէ նա երևանց միայն մահմէդական է, որովհետև մզկիթ գնալուց յետոյ գալիս է եղել պատարագ տեսնելու կաթօլիկ կրօնաւորների մօտ և պապի կենացը խմում։ Տուրնըֆօր շատ աննպաստ կարծիք ունի Թիֆլիսի բնակիչների մասին. հայերը,—ասում է,—վրացիներից աւելի զարգացած չեն, իսկ վրացիներն այնքան տգէտ են, որքան մահմէդականները։

Տուրնըֆօր հաշւում է, որ 1700 թւին Թիֆլիսի բնակիչների ընդհանուր թիւն էր մօտ 20,000 հոգի, որոնցից 14,000-ը հայ, 3000-ը մահմէդական, 2000-ը վրացի և 500-ը կաթօլիկ։ «Այս վերջինները,—ասում է նա, —նորադարձ հայեր են, թշնամի միւս հայերին, որոնց աշխատել են միմեանց հետ հաշտեցնել կապուցինները, բայց չեն աջողել» իբր թէ։

Դասախօսութիւնը լսելու համար հաւաքված բազմութիւնը ծափահարութիւններով ընդունեց դասախօսին, երբ նա վերջացրեց. իսկ ֆրանսիացիները խնդրեցին Սարուխանից դարձեալ դասախօսութիւններ կարդալ ֆրանսերէն լեզուով, Alliance Française-ի համար։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԴՈՒՄԱՅԻ ՇՈՒՐՋԸ

—

◆ Նոր մասնաժողովը, որին տրված է կազմելու անձի անձեռնմխելիութեան օրինագիծը, անպէտք ճանաչված Գօլօլօբօվ-Զամըսլօվսկիի օրինագծի փոխարէն, որ մերժեց Դուման, ընտրված են մեծ մասամբ նախորդ օրինագծի ամենաջերմ հակառակորդները. հոկտեմբերեանները այդ մասնաժողովի կազմի մէջ մտցրել են իրանց ամենալաւ իրաւաբաններին. բարօն Մէյէնդօրֆին, Լիւցին, Քեննիգսինին, Անտօնօվին, Դմիտրիւկօվին։ Ընդդիմադիր կուսակցութիւնից ընտրված են Մակլակօվը, Աջէմեանը, Բուլատը և Գեգեչկօրին։ Ազգայնականները (աջակողմեան) հոկտեմբերեանների ջգրու անցկացրին նախկին հոկտեմբերեաններին. մերժված օրինագծի հեղինակ Գօլօլօբօվին և յայտնի հայհոյող՝ Պօլօվցեվին։ Ծայրայեղ աջակողմեանները ցուցարար կերպով հրաժարվեցին մասնակցել ընտրութեանը. նրանց շատ հաճոյ էր տապալված օրինագիծը, որ միջոց էր տալիս առանց ցերեմօնիայի կռւել կրամօլայի դէմ։

◆ Ծննդեան արձակուրդները Պետական Դումայի համար կը սկսվեն ամսիս 20-ից մինչև յունվարի 13-ը։

◆ Ժողովրդական ազատութեան կուսակցութեան կենտրօնական կօմիտէի նախագահ է ընտրված հրաժարված իշխ. Պ. Դ. Դօլգօրուկօվի (երկրորդ Դումայի անդամ) տեղ Իվան Իլիչ Պետրունկևիչը (առաջին Դումայի յայտնի պատգամաւորը)։

◆ Դումայի բիւջէտային մասնաժողովը վճռել է եկամտային տարին սկսել ապրիլի մէկից, որ ունի մեծ յարմարութիւններ գանձարանի և պետական ձեռնարկութեանց համար։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

◆ Կիրակի, դեկտեմբերի 6-ին, Թագաւոր Կայսրի անուանակոչութեան օրը, պատարագ և մաղթանք կատարվեցին ուղղափառների զինւորական Ալէքսանդրօ-Նէվսկի տաճարում, Վանքի մայր եկեղեցում, կաթօլիկների և բողոքականների աղօթատներում, մահմէդականների գլխաւոր մզկիթում և հրէաների սինագօգում։ Մաղթանքի ժամանակ Արսէնալի սարից պարպվեցին 21 թնդանօթներ։ Զինուորական տաճարում ներկայ էին զինուորական և քաղաքացիական մարմինների, հաստատութիւնների և հիմնարկութիւնների ներկայացուցիչները։

◆ Կովկասի Փոխարքայ կոմս Ի. Ի. Վօրօնցօվ-Դաշկօվ, որ դեկտ. 5-ի առաւօտեան մեկնել էր Բագու՝ Սալեանի գնդի նորակառոյց բնակարանը տեսնելու համար, երէկ երեկոյեան իր շքախմբով վերադարձաւ Թիֆլիս։

◆ Փոխարքայի օգնական սենատօր Վատացին շարունակում է ծանօթանալ Թիֆլիսի քաղաքային հաստատութիւնների գործերի հետ։

◆ Կովկասի Փոխարքայի դիւանատան կառավարիչ հօֆմէյստէր Պետերսօնին շնորհված է երրորդ կարգի Վլադիմիրի շքանշան։ Ստիվակ Արծիւ շքանշան է շնորհված Երևանի նահանգապետ հօֆմէյստէր կոմս Տիզէնհաուզէնին։

◆ Դեկտեմբերի 5-ի երեկոյեան ժամը $7^{1}/_{2}$-ին տեղի ունեցաւ շանտաժի մի դէպք Վրաստանի և Իմերեթի թեմի առաջնորդ Գարեգին արքեպ. Սաթունեանի հետ։ Յիշեալ ժամին առաջնորդարան է մտնում տեսքով ինտելիգենտ մի երիտասարդ և յանձնում է սրբազանին Կ. Հ. Բ. Ընկերութեան նախագահ Ս. Յարութիւնեանի այցետոմսը, որի մէջ Ս. Յարութիւնեան իբր յայտնելով թէ այդ երեկոյ պատրաստւում է մեկնել Բագու՝ խնդրում է գրաբերի միջոցով ուղարկել 200 ր. որպիսի գումարն անհրաժեշտ է իրան, բայց մօտը չունի։ Սրբազանը այլեւս մանրամասնութիւնների մէջ չէ մտնում և տալիս է խնդրուած 200 ր. անծանօթ երիտասարդին, որը անմիջապէս հեռանում է։ Փոքր ինչ անց միայն՝ առաջնորդը, լաւ զննելով այցետոմսը, տեսնում է, որ գրուածք կեղծ է և նմանեցված է վարպետօրէն Յարութիւնեանի գրին։ Ստուգելու համար նա հեռախօսով դիմում է Ս. Յարութիւնեանին, և, յիրաւի, պարզւում է, որ Ս. Յարութիւնեան դեռ առաջի օրն է մեկնել Բագու, և երիտասարդը մոլորութեան մէջ է ձգել սրբազանին։

◆ Ներկայումս մի յատուկ մասնաժողով զբաղված է Թիֆլիսից Բագու (Գանձակի վրայով) հեռախօս հաստատելու խնդրով։

◆ Կիրակի, դեկտ. 6-ին, Թիֆլիսի քաղ. վարչութիւնը և Կովկ. Բժշկ. Ընկերութիւնը շնորհաւորական հեռագիրներ ուղարկեցին Սարատով՝ այնտեղի համալսարանի բացման առիթով։

◆ Բժիշկ Սեբաստեանսկին սինեմատոգրաֆի համար պատրաստել է Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի՝ Անի այցելելու տեսարանը։ Մօտագրութիւն կայ յիշեալ պատկերը ցոյց տալ «Մուլէն-Էլեքտրիկ» էլեքտրական թատրոնում։

◆ Իշխանուհի Մարիամ Թումանեան մեծ եռանդով պատրաստութիւններ է տեսնում դեկտ. 12-ի երեկոյթի համար, որ, ինչպէս յայտնի է, տրվելու է Կ. Հ. Բ. Ընկերութեան օգտին։

◆ Շուտով տեղի կունենայ մի շքեղ պարերեկոյթ համերգային բաժնով յօգուտ Թիֆլիսի Հայ Տնայնագործական և Գիւղատնտեսական Ընկերութեան։

◆ Ներքին գործերի մինիստրութիւնը Թիֆլիսի պրիստաւ Սնիտկոյի այրուն և անչափահաս երեխաներին 1075 րուբլի ամենամեայ կենսաթոշակ է նշանակել։ Ինչպէս յայտնի է, յիշեալ պրիստաւը սպանվեց անցեալ տարի Թիֆլիսում իր ծառայական պարտականութիւնները կատարելու ժամանակ։

◆ Յունվարի 1-ից մինչև դեկտ. 1-ը, այսինքն 11 ամիսների ընթացքում, ամբողջ Ռուսաստանում մահվան պատիժ են կրել 696 մարդ, իսկ մահվան պատիժների դատավճիռների թիւը 1318 է եղել։

11 ամիսների ընթացքում տուգանքի են ենթարկվել 164 պարբերական հրատարակութիւններ մօտ 100 հազար ր. գումարի։

◆ Կիրակի, դեկտ. 6-ին, Դ. Կարիչաշվիլիի նախագահութեամբ տեղի ունեցաւ վրաց մէջ գրագիտութիւն տարածող ընկերութեան անդամների ընդհանուր ժողովը. ժողովականները յարգեցին ընկերութեան մեռած անդամների յիշատակը։ Կարդացվեցին երկու զեկուցագրեր, մինը ընկերութեան գործունէութեան մասին, միւսը՝ վերստուգիչ յանձնաժողովի քննութեան մասին։ Ուշ լինելու պատճառով ժողովի շարունակութիւնը յետաձգվեց առաջիկայ կիրակի օրվան։

ԳԻՏՈՒԹ., ԳՐԱԿԱՆ., ԳԵՂԱՐ.

ԹԱՏՐՈՆ ԵՒ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ

—

Դեկտեմբերի 5-ին «Նոր-Դրամայի» դիրեկցիան իր 13-րդ ներկայացումը տուեց։ Ներկայացրին Դրեյֆէրի «Տասնեօթ տարեկաններ» յայտնի դրաման։

Պէտք է որ մեր հասարակութեանը ծանօթ լինի այդ պիէսայի բովանդակութիւնը, որովհետև սա առաջին անգամ չէ, որ երեան է գալիս մեր բեպերտուարում։ Ուստի՝ անցնելով ընդհանուր խաղին պէտք է ասել, որ նա թոյլ անցաւ, որովհետև, բացի Աճարոնեանից, ոչ ոք իր դերը չէր սովորել...

Եթէ դրան աւելացնենք և՝ պիէսայի անաջող ընտրութիւնը՝ այդ բեմի համար, այն ժամանակ պարզ կը լինի, թէ ինչու պիէսայի հոգեբանական ամենազգայուն տեսարանները հանդիսականների մէջ ծիծաղ էին զարթեցնում...

Յուսանք, որ ապագայում այդ թերութիւնները չեն կրկնվի։

Դահլիճում անտանելի ցուրտ էր, այնպէս որ շատերը ստիպված եղան դիմելու վերարկուների օգնութեան։

Կիրակի, դեկտ. 13-ին, նոյն խումբը խաղալու է Շէքսպիրի յայտնի «Օտելլօ» ողբերգութիւնը, որի մէջ առաջին անգամ Թիֆլիսում հրապարակ են գալու Ամօ-Խաչագեանը—Օտելլօյի դերում, Մ. Սաֆարեանը—Եագօյի և տ. Մանուչարեան-Խաչագեանը—Դեզդէմօնայի։ Մարտօ

—

Քութայիս, 2 դեկտեմբերի

Շաբաթ, նոյեմ. 28-ին, Քութայիսի հայոց դպրոցի շինութեան մէջ կայացաւ յօգուտ Կ. Հ. Բարեգ. ընկ. տեղական ճիւղի գրական-երաժշտական երեկոյթ հանդերձ պարերով։ Երեկոյթը բաղկացած էր երեք մասից. առաջին մասը բաղկացած էր հայերէն ներկայացումից, ուր խաղացին հայերէն՝ «Միրահարը սեղանի տակ» և ռուսերէն լեզուով «Дорогой поцѣлуй». երկրորդ մասը երաժշտական էր, ուր տիկ. Ն. Կալյեան և Լևոն Կարագեօզեան հիացրին հանդիսականներին իրանց նուրբ երաժշտութեամբ, ածելով մի քանի կտորներ եւրոպական մի քանի երաժիշտներից. երրորդ մասը կազմված էր պարերից, ղեկավարութեամբ Ալիխեանի, որը նմանապէս բաւական հաճոյք պատճառեց մեր մատաղահաս օրիորդներին և երիտասարդներին։ Ուսումնարանի վերին յարկում խաղում էին «լօտօ», որ և մեծ բազմութիւն էր գրաւել այն գիշերը ուսումնարանի դահլիճը։ Պէտք է ասած, որ երեկոյթը շատ ուրախ անցաւ, շնորհիւ կառավարիչ տիկ. Կալյեանի, որի օգնականն էր տիկ. Ստեփանեան։ Ահա այդ երկու տիկնանց շնորհիւն էր որ երեկոյթը այնպիսի մեծ աջողութիւն ունեցաւ, որ շատ քիչ է պատահել Քութայիսի պէս մի փոքր հայ հասարակութեան մէջ։ Զուտ արդիւնքը երեկոյթից գոյացաւ 169 ր. 12 կ.։

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Ղազարոս Աղայեանին

Թիֆլիս, 7 դեկտեմբերի

Անցեալ անգամ մենք յայտնեցինք, որ դադարեցնում ենք ձեզ հետ որևէ բանակռիւ, որովհետև համոզվեցինք, որ գործ չունենք ազնիւ հակառակորդի հետ։

Ձեր վերջին կլոունական յօդուածը իմ դէմ աւելի խորապէս համոզեց ինձ, որ իրաւունք ունէի։ Այո, մնացէք այն յոյսով, որ, ես մի զատ չեմ, իսկ դուք մեծ զատ էք։ Մնացէք մեծ զատ, մնացէք Ղազարոս Աղայեան. այդքանը բաւական է ձեզ բնորոշելու։ Հաւատացէք, որ երբէք չեմ նախանձի, որ դուք նորից դիմէք հայ ազգին և պահանջէք, իբրև մեծ զատ, որ ձեզ համար սարքեն երկրորդ մուրացկանական յօբելեան։ Ձեզ պէս մեծ զատերը հինգ մուրացկանական յօբելեան էլ որ սարքեն, ոչ ոք չի նախանձի։

Բայց ես կամ և կը մնամ Համբարձում Առաքելեան, որ միշտ կը լինի ձեր աչքի փուշը, բայց և ձեր մեծ զատութիւնը մերկացնողը։ Հ. Առաքելեան

—

Թիֆլիս, 4 դեկտեմբերի

Թիֆլիսի Կենտրոնական Նպաստամատոյց Յանձնաժողովը պարտք է համարում յայտնել ի գիտութիւն ընդհանրութեան՝ ճիշդ տեղեկութիւններ այն գումարի մասին, որ նա ուղարկել է Թիւրքահայոց նախկին պատրիարք ամենապատիւ Մաղաքիա արք. Օրմանեանին թիւրքահայ աղէտեալների համար, և որի մասին վերջերս Կ. Պոլսի հայ թերթերի, ինչպէս նաև Թիֆլիսի «Հովիւ» շաբաթաթերթի մէջ կասկածներ էին հաղորդված։

1) Երևանցի Յարութիւն Շամիլեան 1907 թ. յուլիսի 9-ին յանձնեց Յանձնաժողովիս 19042 ր. 84 կ. յօգուտ հայ աղէտեալների թէ Կովկասում և թէ Թիւրքահայաստանում։ Յանձնաժողովս, Շամիլեանի համաձայնութեամբ, յատկացրեց յօգուտ Թիւրքահայ աղէտեալների յիշեալ գումարից 10000 րուբլի, իսկ 9042 ր. 84 կոպէկը՝ յօգուտ Կովկասի հայ արկածեալների։ Վերոյիշեալ 10,000 րուբլին Յանձնաժողովս փոխադրեց Օրմանեան սրբազանին Նպաստից Սնդուկին յանձնելու։

2) Օրմանեան սրբազան տեղեկացրեց Յանձնաժողովիս այդ գումարի ստացման մասին, ուղարկելով նաև օրհնութեան գիր յանուն Յար. Շամիլեանի, որը Յանձնաժողովս յանձնել է ըստ պատկանելոյն։

Մանրամասնութիւնները պարտաւոր են բացատրել կամ Օրմանեան սրբազանը և կամ Կ. Պոլսի Նպաստից Սնդուկի վարչութիւնը։

Ցամենայն դէպս Յանձնաժողովս իր պարտքն է համարում յայտնել, որ յօգուտ Թիւրքահայոց Շամիլեանի նուիրած գումարը եղել է 10,000 րուբլի, և ոչ 20,000 ր.։

Նախագահ Յանձնաժողովի՝

Գարեգին արքեպիսկոպոս

անդամ-գանձապահ՝

Ա. Մելիք-Ազարեան

անդամ-քարտուղար՝

Հ. Առաքելեան

—

Թիֆլիս, 7 դեկտեմբերի

Ինձ անյայտ անձինք, ինչպէս տեղեկացայ վերջին օրերս, կազմել են իմ անունով այցետոմսեր և, մակագրելով այդ տոմսերի վրա, թէ իբր ես անակնկալ կարիք ունեմ փողի, դիմում են ծանօթներիս կեղծ ստորագրութեամբ և սովորաբար երեկոները։

Առ այժմ պարզվել են երկու այդ տեսակ դէպքեր. մէկը, բարեբաղդաբար, անցել է անաջող, իսկ միւս դէպքում խաբեբաներին աջողվել է ստանալ 200 ր.։

Ի գիտութիւն ծանօթներիս յայտնում եմ, որ այդ դիմողները շանտաժիստներ են, ուստի խնդրում եմ զգոյշ լինել և եթէ այդպիսի դիմումն լինի, գոհ չը դառնալ խաբեբաներին։

Երդուեալ-հաւատարմատար՝

Սամսոն Յարութիւնեան

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 27-Ի ՆԻՍՏԸ

—

Թիֆլիսի Հայ Գիւղատնտեսական և Տնայնագործական Ընկերութեան նոյեմբերի 12-ի ընդհանուր ժողովը որոշած լինելով ի պատիւ Ընկերութեան հիմնադիր և նախագահ Ալ. Քալանթարի գիւղատնտեսական գործունէութեան 30-ամեայ յօբելեանի առիթով [illegible] դեկտեմբեր ամսի մէջ մի հանդիսաւոր նիստ՝ սրանով յայտնում է ի լուր իր բոլոր ճիւղերի, Ընկերութեան օժանդակութեամբ բացված կըրթական ջուլհականոցների, որպէս և հետաքրքրվողների, որ

ա) Նիստը կայանալու է դեկտ. 27-ին և նրա թէ տեղի և թէ պարապմանց մանրամասնութիւնների մասին կը յայտարարուի թերթերում առանձին։

բ) Նիստը նուիրված կը լինի մի երկրի գիւղատնտեսական մի շարք հերթական կարիքների լուսաբանութեանը։

գ) Նիստին կանիլեն մի շարք զեկուցումներ՝ գիւղատնտեսութեան զանազան ճիւղերից (զեկուցումների և զեկուցանողների մասին կը յայտարարվի առանձին)։

Ուստի սրանով վարչութիւնս խնդրում է իր ճիւղերին, գիւղական հասարակութիւններին, որպէս և գիւղատնտեսութեամբ զբաղվող մասնաւոր անձանց, մինչև դեկտ. 24-ը կամ իրանց ներկայացուցիչների միջոցով և կամ գրաւոր կերպով հասցնել վարչութեանս իրանց ցանկութիւնները՝ թէ

1) Ինչպէս կազմակերպել իրանց շրջանում գիւղատնտեսական օգնութեան գործը։

2) Ինչ կարիքներ ունեն նրանք գիւղատնտեսութեան այս կամ այն ճիւղերից։

3) Ինչ դրութեան մէջ է մթերքների արտահանութեան և սպառման գործը այդ շրջանում։

4) Եւ ընդհանրապէս այն բոլոր հարցերը, որոնք կապված են որոշ շրջանի, գիւղի գիւղատնտեսական և տնայնագործական պահանջների հետ։

Վարչութիւնս, ձեռքի տակ ունենալով այդ հարցերին վերաբերեալ կարևոր նիւթերը, ճիւղերի տեղեկագրերը, ջուլհականոցների հաշիւները, ըստ այնմ հնարաւորութիւն կունենայ պատրաստել առաջիկայ 1910 թւականի իր գործունէութեան նախագիծն ու նախահաշիւը։

Թիֆլիսի Հայ Գիւղատնտեսական և Տնայնագործական Ընկերութեան Վարչութիւն։

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԼԵՕՊՈԼԴ II

—

Բէլգիացոց նորոգ հանգուցեալ Թագաւոր Լէօպոլդ II պատկանում էր Եւրոպայի ամենամեծ վեհապետների շարքին. նա ծնվել է 1835 թւականին։

Նրա հայրը, Լէօպոլդ I, Սակսէն-Կօբուրգեան իշխանազն էր, որ բելգիացիների հրաւէրով ընդունեց գահը այն ժամանակ, երբ Բելգիան, ապստամբելով Հօլլանդիայի դէմ, ձեռք բերաւ անկախութիւն (1831 թւին)։ Լէօպոլդ II-ի մայրը, թագուհի Լուիզան, ֆրանսիացոց Լուի-Ֆիլիպ կայսրի աղջիկն էր։ Հանգուցեալը գահ բարձրացաւ 1865 թւին և հօր նման միայ միշտ անկեղծ սահմանադրական կառավար։ Նրա թագաւորութեան օրով Բելգիայում մտցվեց ընդհանուր զինուորակոչութիւն։

Առաւել նշանաւոր էր նրա ծառայութիւնը բելգիացոց առևտրի և արդիւնաբերութեան տարածման գործում։ Լէօպոլդը հրաւիրում է 1876 թւին Բրիւսսէլում մի խորհրդակցութիւն, որ միջոցներ պիտի մշակեր օգտաւէտ դարձնելու «սև ցամաքի» (Աֆրիկայի) աշխարհագրական գիւտերը բելգիական առևտրի համար։ Նոյն նպատակով նա հիմնեց «Աֆրիկեան Միջազգային Ընկերութիւնը», որ օգտվելով երևելի Լիվինգստոնի և Աֆրիկայի հռչակաւոր հետազօտող Ստէնլիի գիւտերով՝ շուտով տիրացաւ Կոնգօ գետի գրեթէ բոլոր ջրամբարին, մի ահագին երկիր՝ 14 միլիօն սև բնակիչներով, բաւական նշանաւոր առևտրով (ներմուծումը և արտահանումը մօտ 16—18 միլիօն ֆրանկ)։ «Միջազգային Ընկերութեան» այդ իրաւունքները ճանաչվեցին Բեռլինի խորհրդակցութեան կողմից (1885 թ.), երբ Կոնգօն յայտարարվեց իբրև չէզոք պետութիւն, սակայն Լէօպոլդ II-ի գերիշխանութեան ներքոյ՝ անձնական ունիայի (միութեան) սկզբունքով։ Անձնական ունիա ասվում է երկու պետութիւնների կառավարումը մի գահակալի միջոցով, երբ այդ երկիրները ապրում են ուրոյն քաղաքական կեանքով, անգամ կարող են ունենալ տարբեր պետական կազմ, նրանց միացնողը միայն թագաւորական տունն է, որի վերջանալով կտրվում է և երկիրների միութեան կապը, հակառակ րէալ, իսկական ունիայի (Աւստրո-Ունգարիա), երբ թագաւորական տան վերջացումը չէ խզում միացած երկիրների կապը։

Լէօպոլդ II-ը շատ դժբաղդ էր իր ընտանեկան կեանքում. թէ նրա, թէ նրա աղջիկների անձնական կեանքը *) լի են արկածներով, որ սակաւ չեն զբաղեցրել հետաքրքրասէր հասարակութեանը։

Նա մեռաւ առանց արու զաւակ—թագաժառանգ թողնելու. Նրա միակ որդին մեռաւ շատ պատիկ ժամանակ (1869 թ.)։ Գահը անցնում է Լէօպոլդի Ֆիլիպ անունով եղբօրորդուն՝ Ալբերտին։

Պետրոս Զաքարեանց

*) Դեռ բոլորի յիշողութեան մէջ են հերի՝ Սաքսօնիայի պրինցուհի և Լէօպոլդի դուստր Լուիզայի սիրային արկածները։ Պ. Զ.

ՆԱՄԱԿ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻՑ

—

Էնզէլի, 1 դեկտեմբերի

Շանտաժը այստեղ՝ Պարսկաստան էլ մուտք գործեց. և դժբաղդութիւնը նրանումն է, որ առաջին սկսողները այդ սոտր գործի՝ եղան հայեր, հայեր, որոնք այստեղի յեղափոխական գործում փայլուն անուն վաստակեցին շատ իրաւացի կերպով։ Մի բուռը հայեր այստեղի յեղափոխական պատերազմի ընթացքում թէ շատ գործ և թէ միևնոյն ժամանակ զոհ տուեցին, քան թէ պարսիկները իրանց ահագին բանակով։

Շանտաժի առաջին փորձը եղաւ Րաշտում՝ մի հիւրանոց պահող կնոջից 300 ր. խլելը։ Երկրորդը՝ Թումանեանի Րաշտի գրասենեակից Էնզէլի փոխադրվող 3000 թումանը (մօտ 6000 ր.), որը ճանապարհին խլվեց կողոպտիչների ձեռքով։ Գտնվեցին տանողները։ Նրանք 3 հոգի էին, եկւոր յեղափոխական հայեր, որոնց մօտ գտնվեց դրամից միմիայն 750 թում. (մօտ 1500 ր.)։

Կողոպտիչները յանձն առան իրանց մեղքը և միևնոյն ժամանակ ասացին, որ գըլխաւոր ղեկավարը և ցուցմունք տուողը եղել է գրասենեակի միջից, Թումանեանների քրօջ տղան, որի մօտ է նաև դրամի մեծ մասը։ Բանտարկվեց և մեղաւորը։ Գործը մանրամասն յայտնի եղաւ թէ կառավարութեանը և թէ հասարակութեանը։ Թէ ինչ պատահեց վարագոյրի ետևը, չիմացվեց, բայց այսքանը պարզ եղաւ, որ «քաջերը» բանտից ազատվեցին։ Երեք օր թւից առաջ, օրը ցերեկով «իգիթները» գնում են Թումանեանների Րաշտի գրասենեակի կառավարչին սպառնում, որ կողոպտված փողի պակասի համար ստացական տայ, և երբ մերժվում են, հանում են մաուզէրներն, որ սպանեն, բայց ծառայողների ջանքով կարելի է լինում կառավարչի կեանքը ազատել։

Երեք օր է՝ Թումանեանների Րաշտի գրասենեակը փակ է, կառավարիչը թագնված. իսկ «հերոսները» ազատ ման են գալիս, այսօր էլ այստեղ եկան և դարձեալ ազատ, հպարտ-հպարտ շրջում են փողոցներում։

Շատ բան էինք տեսել, բայց այսպիսին ոչ տեսել և ոչ էլ լսել էինք։

Ամսիս 27-ի առաւօտեան իմացանք, որ այստեղի պօստատնից գողացվել է մի կապոց, որի մէջ եղել են քանի հատ գերմանական մաուզէր ատրճանակներ և 2000 հատ փամփուշտ։ Այս էլ պակաս զարմանալի չէր։

Թէհրան երեք հայ «յեղափոխական» գնում են մի վաճառական գեաքրից (կրակապաշտ պարսիկ) 1000 թուման (մօտ 2000 ր.) պահանջում, այս վերջինս խոստանում է գնալ և բանկից բերել։ Ու բերում է ոստիկանութեանը, որոնք շանտաժիստներին ձերբակալում են։

Պարսկաստանի դրութիւնը քանի գնում, այնքան վատանում և սպառնալի է դառնում։ Այսպիսի դէպքերը ազդում է հասարակութեան ջղերի վրա շատ վատ կերպով։ Չէ որ այստեղ դրամը փոխադրում են առանց պահապանի։ Շատ անգամ էլ հազարները տալիս են մի մշակի շալակ և ուղարկում։ Ի՞նչ անել այսուհետեւ։ Մուշաճիդ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԵՏԵՐ. ՀԵՌ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԻՑ

5 դեկտեմբերի

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ։ Թագաւոր Կայսրը բարեհաճեց հրամայել պալատում 24 օր սուգ պահել բելգիական Թագաւոր Լէօպոլդի մահվան առիթով։

Խոլերայով հիւանդ պառկած են 30 մարդ։

Նահանգական դատարանը 100 րուբլի տուգանքի ենթարկեց «Петерб. Лист.» թերթի խմբագիր Սկրօբոտովին կառավարութեան գործունէութեան մասին սուտ տեղեկութիւններ տարածելու համար։ Միևնոյն լրագրի աշխատակից Լիչկուսին դատարանը դատապարտեց մի ամսով բանտարկութեան։

Արտաքին գործերի մինիստրը և Պետերբուրգում պաշտօնավարող աւստրո-ունգարական հաւատարմատարը նոտաներ փոխանակեցին այն առիթով, որ այսուհետև արգելք է դրվում շաքար ներմուծել Աւստրիայից և Ունգարիայից ռուսական շուկաները։

ՊՕԼՏԱՎԱ։ Ձերբակալվեցին երկու պարսիկներ, որոնց մօտ գտնվեցին 1175 ր. կեղծ ոսկիներ։

ԿԻԵՎ։ Ի նկատի ունենալով որ սպառողական ընկերութիւնների ներկայացուցիչների համագումարին մասնակցում են նաև կողմնակի մարդիկ, նախագահը ոստիկանութեան առաջարկութեամբ համագումարը փակեց։

ԿՐԵՄԵՆՉՈՒԳ։ Կոմսուհի Կապնիստի կալուածքում այրվեց խոշոր գումարի՝ ատնասուններ կերակուրը։ Հրդեհողները ձերբակալվեցին։

ՊԱՐԻԶ։ Դատական քննիչը որոշեց քրէական-պատժիչ դատարանի ձեռքը տալ ռուս ահաբեկիչներ Բերլինովին և Մարտինովին՝ պայթուցիկ նիւթեր պատրաստելու և պահելու համար։

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ։ Արտաքին գործերի մինիստր հօֆմէյստէր Իզվօլսկին հրամայվեց լինել Պետական Խորհրդի անդամ՝ մնալով հանդերձ իր պաշտօններում։

Վլադիմիրի III աստիճանի շքանշաններ են շնորհվում Քութայիսի և Թիֆլիսի նահանգական գիւղացիական գործերի ատեանների գործավարներ Բիբիկովին և Իզբաշեանին։

6 դեկտեմբերի

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ։ Կամերհէրի կոչում է տրվում պետական բանկի Թիֆլիսի բաժանմունքի կառավարիչ Բէզօբրազովին։

ՊԼՕՑԿ։ Երեք զինվածներ ներս խուժեցին Ռամուտովի գմինի վարչութիւնը։ Ստիպելով դուրս գալ գրագրին և ներկայ եղող 20 գիւղացիներին մահվան սպառնալիքով չը շարժվել տեղից, չարագործները յափշտակեցին 80 անցաթղթի տետրակներ և, թողնելով գրութիւններ Պ. Պ. Ս. ստորագրութեամբ, փախան։

ՍԱՐԱՏՕՎ։ Հանդիսաւորապէս բացվեց համալսարանը։ Ստացվում են շատ շնորհաւորական հեռագիրներ։

ՄՕՍԿՎԱ։ Խոլերայով հիւանդացան 9, մեռան 2 հոգի։

ԼԻԲԱՎԱ։ Երկրորդ օրն է՝ որ ծովային փոթորիկ է։

Խմբագիր՝ ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ ՔԱԼԱՆԹԱՐ
Հրատարակիչներ՝ Ա. ՔԱԼԱՆԹԱՐ
Յ. ՏԷՐ-ՄԱՐԿՈՍԵԱՆ
Հ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ

ԿՈՂՄՆԱԿԻ ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Մի fանի խօսf

Թիֆլիս.

Ամեն տեղ շարժվում են ժողովրդի խմբեր, մտնենում են Ծննդեան տօները, Նոր տարին, Մկրտութիւնը։ Բօրժօմից և Մանգլիսից բերված են կանաչ տօնածառեր։ Խէժային հաճելի հոտը գրաւում է դէպ իրան երեխաներին։ Մանկական դէմքերը փթթում են Ծննդեան և Ամանօրի պարգևների վայելումից։

Տօնածառերի մի ամբողջ անտառի մօտից անցնում է մի տիկին երեխաների հետ.

— Տօնածառեր, տօնածառեր,—բաբկրում են երեխաները։

— Մայրիկ, կազմիր մեզ համար տօնածառ, գնիր մեզ համար նոր հագուստներ տօներին։

Գնում են երկուսով—ջահել մարդ և կին. նայում են կանաչ տօնածառերի կոյտերի վրա. խօսում են Ծննդեան և Նոր տարվայ զուգերի, պարահանդիսային զգեստների, սպիտակեղէնի և շորերի մասին։

Հոգատար տանտիրուհին հաշւում է մըտքում այն գումարը, որ պահանջվում է իր դուստրներին պարահանդիսային զգեստներ գնելու համար։

Աղախինները, դայեակները և խոհարարուհիները գուշակութիւններ անելով այն մասին, թէ որպիսի կտորեղէն կընծայեն նրանց իրանց տէրերը, բումազէյա, սատինէտա կամ բրդեղէն,—«լաւ կը լինէր մի որևէ մօդային» երազում են,—«զուգվել իրանց տէրերի նման»։

—

Տօներ.

Տխուր օրերի մօնօտօն կեանքը խանգարվում է մի նոր բանի սպասելով,—ուրախ տօնական։

Ակամայ՝ Ծննդեան, Նոր տարվայ, Մկրտութեան նման տօներ հասնելիս վերանորոգվում է բնութիւնը, մենք ինքներս վերանորոգվում ենք,—մեր յարաբերութիւնները դէպի միմեանց։

Սիրոյ, բարեկամութեան, բարեացակամութեան զգացմունքը թագաւորում է մեր մէջ, հոգեպէս մեզ նորոգում է, ոչ այնպէս, ինչպէս միշտ։ Եւ ահա հէնց այդտեղից է ծագում սպիտակեղէնով, շորով և զգեստով նորոգվելու սովորութիւնը, ընծայել մերձաւոր ազգականներին, մանուկներին, ծառաներին՝ սպիտակեղէն, զգեստ և կտորեղէն։

Ի հարկէ, ստեղծվում է պահանջ գնել լաւագոյնը, միևնոյն ժամանակ էժան, բայց անպայման սէզօնին, տօներին յարմար։

Մանուֆակտուրի և սպիտակեղէնի խանութները, տօներից առաջ, առևտուր են անում այնպէս, որ ինչպէս ասում են, գնողը գնողի վրա։

Արտասահմանում և մայրաքաղաքներում խոշոր ունիվէրսալ մագազինները Ծննդից երկու շաբաթ առաջ սարքում են իրանց մօտ Ծննդեան ահագին բազարներ էժան ապրանքների՝ խանութի բոլոր բաժանմունքներում, աւարտելով դրանով ձմեռային սէզօնը։

Այդպիսի բազարների նպատակն է—հնարաւորութիւն տալ գնողներին խելապէս գնել սէզօնի էժան ապրանքներ լաւ յատկութեան։

Ծննդեան բազարներ սարքվում են միշտ նրա համար, որպէսզի լաւագոյն ապրանքը, վերջին նորութիւնները—ծախեն բոլորը սէզօնի ժամանակ առանց մնացորդի, նոյնպէս և—թէկուզ ոչինչ գնով՝ ծախեն սէզօնային ապրանքների մնացորդները, այլապէս այդպիսի բազարները միտք չէին կարող ունենալ։

—

Այստեղ, Թիֆլիսում, դեկտեմբերի 7-ից մինչև դեկտեմբերի 23-ը, 15 օրով, նշանակվում է ահագին Ծննդեան բազար էժան վաճառքի Պ. Ս. Դօրօժնովի ամենամեծ համաշխարհային խանութում, որ գտնվում է Սօլօլակսկայա փողոցի վրա, Գուրգէնովի տանը, տելէֆօն № 563։ Ծննդեան բազարը այդ ահագին էժան վաճառքը կը կատարվի բոլոր 9 յատուկ բաժանմունքներում։

Այդ բազարը ունի անհամեմատ առաւելութիւն բոլոր նախկին էժանագին վաճառքներից ոչ միայն նրա համար, որ բոլոր ապրանքների գները շատ էժանացված են նրանցից, այլ և նրա համար, որ ապրանքների յատկութիւնը առաջարկվում է ամենաբարձրը։

Բազարի առաւելութիւնը էլի նրանումն է կայանում, որ գնողները հնարաւորութիւն ունեն գնել ներկայ սէզօնի ապրանքների բոլոր վերջին նորութիւնները, այն է՝ տղամարդկանց և կանանց ամեն տեսակ սպիտակեղէն, պարահանդէսի զգեստներ, մետաքսեայ և բրդեայ կտորներ, մահուդէ, դրապի, տրիկօյի զգեստներ, սեղանի ծերմակեղէն, քաթանի և մանուֆակտուրային ապրանքներ եայլն։

Այդ բազարում իւրաքանչիւրը կը գտնի իր համար Ծննդեան և Նոր տարվայ ընծայմայրը զաւակներին, կինը մարդուն, փեսացուն հարսնացուին, քոյրը եղբօրը, տանտիրուհին ծառային և այլն և այլն։

Ահագին էժան վաճառքի առաջին Ծննդեան բազարը Թիֆլիսում, Պ. Ս. Դօրօժնովի խանութում նշանաւոր դեր կը խաղայ և շատ խոշոր նշանակութիւն կունենայ, որպէս գնողների համար, մատակարարելով նրանց էժան գնով սէզօնի ապրանքներ, նոյնպէս և ֆիրմայի համար, որ սարքեց Թիֆլիսի համար ցանկալի և անհրաժեշտ Ծննդեան բազար։

Քաղաքացի

ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ

Պ. Ս. ԴՕՐՕԺՆՕՎԻ

Խ Ա Ն Ո Ւ Թ Ո Ւ Մ

ԾՆՆԴԵԱՆ ՏՕՆԵՐԻ ՄԵԾ ԲԱԶԱՐ

ԷԺԱՆ ՎԱՃԱՌՔ

Դեկտեմբերի 7-ից մինչեւ 23-ը, ընդամենը 15 օրով, այն է՝

7-ին, 8-ին, 9-ին, 10-ին, 11-ին, 12-ին, 14-ին, 15-ին, 16-ին, 17-ին, 18-ին, 19-ին, 21-ին, 22-ին, 23-ին դեկտեմբերի

Ծննդեան տօների մեծ բազարի համար բոլոր իմն յատուկ բաժանմունքներում վաճառքի են հանված սէզօնի բոլոր ապրանքները, որոնք կը վաճառվեն միանգամայն էժան գներով: Առաջարկվում են բազմաթիւ օգտաւէտ առարկաներ Ծննդեան տօների և Նոր-տարվայ սեղանով ընծայաբերելու համար:

ԽԱՆՈՒԹԻ ՎԻՏՐԻՆԱՆԵՐՈՒՄ ԲՈԼՈՐ ԲԱԺԱՆՄՈՒՆՔՆԵՐԻՑ ՑՈՒՑԱԴՐՎԱԾ ԵՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ ԻՐԱՆՑ ՎՐԱ ՆՇԱՆԱԿՎԱԾ ԱՊՇԵՑՈՒՑԻՉ ԷԺԱՆ ԳՆԵՐՈՎ:
ԾՆՆԴԵԱՆ ԲԱԶԱՐԻ ՕՐԵՐԸ ԱՌԵՒՏՈՒՐԸ ՏԵՂԻ ԿՈՒՆԵՆԱՅ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ ԺԱՄԸ 9-ից ՄԻՆՉԵՒ ՑԵՐ. ԺԱՄԸ $2^1/_2$-ը և 4-ից ՄԻՆՉԵՒ $6^1/_2$-ը ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ:

0—1 1319. Պ. Ս. ԴՕՐՕԺՆՕՎ

ԲԺԻՇԿՆԵՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Հ ի ւ ա ն դ ա ն ո ց

Մշտական մահճակալներով

Թիֆլիս, Միխայլովսկի պր., Միքայէլեան հիւ. դիմաց, 59, տէլ. 1026

Հիւանդների ընդունելութիւն.

Միք. ԱՂԱՋԱՆԵԱՆ—առ. ժ. 11—12-ը, միզասեռական, սիֆիլիսի և կաշուի հիւ.:

Ն. Ա. ԱԹԵՆԵԱՆՑ—ցեր. ժ. 1—2-ը, ականջի, քթի և կոկորդի հիւանդութիւններ:

Վ. Վ. ՎՆՈՒԿՕՎ—ցեր. ժ. 1—2-ը, վիրաբուժական հիւանդութիւններ:

Ի. Ն. ԵՂԻԱԶԱՐԵԱՆ—առ. ժ. 11—12-ը, ջղային և ներքին հիւանդութիւններ:

Մ. Գ. ԿԻՄՕՆՏ—առ. ժ. 11—12-ը վիրաբուժական հիւանդութիւններ:

Գ. Ն. ՄԱՂԱՔԵԱՆ—առ. ժամը 10—11-ը, ներքին և երեխաների հիւանդութիւններ:

Ա. Դ. ԿԱԼՄԸԿՕՎՕ-ՎՆՈՒԿՕՎԱ—ցերեկ. 2—3 ժամը, կանանց հիւանդութիւններ:

Բժշկութիւն էլեքտրականութեամբ, մասսաժով և հիպնօզով: Միկրոսկոպիական, բակտերիօլօգիական և քիմիական հետազօտութիւններ: Ծաղկի պատուաստումն: Ծծմայրերի քննութիւն: Վճարը խորհրդի համար 50 կ.: Օպերացիաները և համախորհուրդները ըստ համաձայնութեան: Հիւանդների բաժանմունքը բաղկացած է թէ ընդհանուր և թէ առանձին սենեակներից

(կ. ե. ու.) 236. 100—71

Բ Ժ Շ Կ Ա Պ Ե Տ

Գ. Ա. ՀԱԽՎԵՐԴԵԱՆ

Մասնագէտ միզասեռական, սիֆիլիս և վեներական հիւանդութիւնների:

Ընդունում է հիւանդներին՝

Առաւ. ժամը 12—1-ը, երեկ. ժամը 6—8-ը: Կիրակի օրերը՝ միայն ժամը 12—1-ը:

Կուկիա, Սեմեօնովսկայա փ. № 16.

Տելեֆօն № 40.

(ե. ու. կ.) 984. 100—30

Բ Ժ Շ Կ Ա Պ Ե Տ

Ա. ՔԱԹԱՆԵԱՆ

Ներքին և ջղային հիւանդութիւններ:

Ընդունելութիւնը

ամեն օր (առաւօտեան 9—12 ժ. / երեկոյեան 5—7 ժ.

Միքայէլեան փողոց, № 27.

(ա. օ.) 1087. 100—41

Բ Ժ Ի Շ Կ

Ա. ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ

Սիֆիլիս, միզասեռական, վեներական և կաշուի հիւանդութիւններ:

Ընդունելութիւնը

ամեն օր (առաւօտեան ժ. $12^1/_2$—2. / երեկոյեան ժ. 5—7.

Կիրակի օրերը միայն առ. ժ. 11—$12^1/_2$.

Հասցէն՝ Սօլօլակ, Բէհբութեան փ., № 33.

(ա. օ.) 1044. 100—47

Բ Ժ Ի Շ Կ

Խ. Բ. ՄԵԼԻՔ-ԷՅՆԱԹԵԱՆ

Մասնագէտ սիֆիլիս, վեներական, միզասեռական և կաշուի հիւանդութիւնների: Հիւանդների ընդունելութիւնը՝ առաւօտ. ժամը 9-ից մինչև 10-ը, երեկոյեան ժամը 5-ից մինչև 7-ը:

Կօնիւշեվսկայա փ., № 6, «Վէտցէլ» հիւրանոցի մօտ: (ե. հ. շ.) 955. 100—32

Բ Ժ Ի Շ Կ

Բ. ԱՂԱՄԱՐԵԱՆ

Ներքին և երեխայոց հիւանդութիւններ

Ընդունելութիւնը՝

Ամեն օր) առաւօտեան 9—$10^1/_2$ ժ. /) երեկոյեան 5—6 ժ.

Սօլօլակ, Բարիչեվսկայա փողոց, № 17.

(ե. շ.) 1256. 8—5

Բ Ժ Շ Կ Ա Պ Ե Տ

Տ. ԳԷՈՐԳԲԷԳԵԱՆ

Աչքի հիւանդութիւններ

Ընդունելութիւնը ամեն օր

Առաւօտեան ժամը 10—1

Երեկոյեան ժամը 5—7

Վելիամինօվսկայա փող № 8

(օ. մ.) 783. 100—57

Բ Ժ Ի Շ Կ

Գ. Ն. ՄԱՂԱՔԵԱՆ

Ներքին եւ երեխայոց հիւանդութիւններ առանձնապէս ՍՏԱՄՈՔՍԻ և ԱՂԻՔՆԵՐԻ հիւանդութիւններ:

Ընդունելութիւն ամեն օր { 12—1 ժ. առաւ. / 5—6 ժ. երեկ.

Միքայէլեան փող., № 36, տ. Ծաւճանիձէի: (օ. մ.) 1216. 100—45

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՀԱՅ ՕՐԻՈՐԴ

որոնում է գանձապահուհու կամ գործակատարուհու պաշտօն: Ունի իգական դպրոցի չորրորդ դասարանի վկայական: Գիտէ նաև ըէմինգտօնի վրա աշխատել: Հասցէն՝ Георгіевская пл. № 8, բնակարան 2.

(ե. կ.) 1316. 2—1

А Г Е Н Т Ъ

По сбору объявленій для мѣстныхъ и иногород. газетъ и журналовъ.

М. А. ГАЖОНІА

Տեղական և այլ քաղաքների լրագիրների համար յայտարարութիւններ հաւաքող

Ա Գ Ե Ն Տ

Մ. Ա. ԳԱԺՕՆԻԱ

Ընդունում է ձեռնտու պայմաններով ամեն տեսակ յայտարարութիւններ, թէ տեղական և թէ ուրիշ քաղաքների լրագիրների համար: Ծառայութեամբ օգտվել ցանկացողներին խնդրում է դիմել հետևեալ հասցէով. Тифлисъ, Великокняжеская, 40. Телефонъ № 216.

1303. 2—2

Լոյս տեսաւ

Փոքրիկից առաջ

Հետաքրքրական վէպ

Աբխողոմ Յովհաննիսեանի

ԳԻՆՆ Է 1 Ր.

(Կարելի է ուղարկել և պօստի մարկաներ)

Դիմել՝ Тифлисъ, книжный магазинъ „Гуттенбергъ“. Գրախանութի գրացուցակը ուղարկվում է ձրի:

(շ. ե.) 1306. 2—2

ՄԻԱՅՆ ՇՎԷՅՑԱՐԱԿԱՆ ԺԱՄԱՑՈՅՑՆԵՐՆ ԵՆ ԼԱՒ!!

ՏՕՆԱԾԱՌԻ ՀԱՄԱՐ!

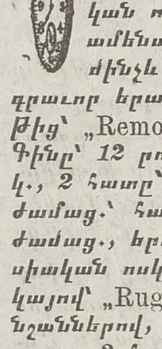

Տղամարդ. գրպ. բաց ժամաց. անգլիական ոսկուց՝ „Primus“, նորաձև. մասնագէտն անգամ չէ կարող զանազանել 100 ռ. արժէք ունեցող իսկական ոսկէ ժամացոյցից: Այդ ժամաց. ամենալաւ կազմուածքով են՝ „Ankier“, մինչև ռուբինները ուղղված, 8 տարվայ գրաւոր երաշխաւորութեամբ: Լարումը կոթից՝ „Remontoir“, 36 ժամը մի անգամ: Գինը՝ 12 ռուբ. փոխարէն միայն 3 ռ. 10 կ., 2 հատը՝ 5 ռ. 70 կ., կանանց այդ ձևի ժամաց.՝ հատը 4 ռ.: Այդօրինակ փակ ժամաց., երեք ամուր փականներով՝ ֆրանսիական ոսկուց՝ „Doubleor“, յայտնի մարկայով՝ „Rugby“, պարգևատրված շատ շքանշաններով, 25 ռուբ. փոխարէն միայն 6 ռուբ., 2 հատը՝ 11 ռ. 50 կ., կանանցը միայն 7 ռ.: Իբրև պրէմիա՝ իւրաքանչիւր ժամաց. կցում ենք նոյն ոսկուց շինված շղթայ, բրէլօկ-կողմնացոյց և այծեմաշկի քսակ՝ ժամաց. փչանալուց պահպանելու համար: Ծանօթ.—4 ժամաց. բաղկացած իւրաքանչիւր պատուէրին կցվում է ոսկէ մատանի, 56 յարգի (տղամարդու կամ կնոջ, և կամ թէ ականջի օղեր), ամետիստ քարով: Ուղարկում ենք վերադիր վճ. և առանց կանխավճարի: Պօստ. ծախք հաշվում է 1—4 ժամաց. համար 50 կոպ., Սիբիր՝ 75 կ.: Սիբիր առանց կանխավճ. չենք ուղարկում: Հասցէագրել՝ Варшава 10—і. Генеральное Представительство Швейцарскихъ часовъ Т-во „Милано“. І-е почтовое отд.

Թղթակցութիւնները ռուսերէն կամ գերմաներէն:

(ե.) (В.75695) 1282. 3—2

Շաբաթ, դեկտեմբերի 12-ին

Արտիստական Ընկերութեան դահլիճում կը կայանայ

ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

Յօգուտ Կովկասի Հայոց Բարեգործական Ընկերութեան

I

Կը ներկայացվի հայերէն լեզուով

«ՊԱՇՏՕՆՍ ԽՈՒՄՓ ԼՆԷ»

Վօդ. 1 գործ., հեղ. Դեննի, թարգմ. Աւետեանի:

II

Ռուսերէն լեզուով

„ՅԱՆԿԱԼԻՆ ԵՒ ԱՆՍՊԱՍԵԼԻՆ“

Կօմ. 1 գործ., հեղ, Վիկտոր Ռըշկովի:

Բարեհաճ մասնակցութեամբ տ. տ. Ա. Գ. Մօրօզովայի, Վ. Ա. Մամուլեանի, Մ. Մ. Տրօպպի, Մ. Վ. Տերսինսկայի և պ. պ. Ի. Ա. Բարժատօվի, Ա. Մ. Բիրօնի, Վ. Ա. Եղեկեանի, Վ. Ֆ. Օտրադինսկիի, Ա. Մ. Տէր-Օհանեանի և Օ. Ա. Սեւումեանի:

Ներկայացումից յետոյ ՊԱՐԵՐ:

«Լեզգինկա» և հայերէն պարերից «ռանգի» կամ «ուզունդարա»: Ամենալաւ պարողին կը տրվի պ ր ի զ:

Վիճակախաղի փոխարէն խաղացվելու է 10 արժէքաւոր իր: Գոխ-շվօ, գնդակների կռիւ, խօսող ծաղիկներ և այլն:

Երեկոյթում սարքված կը լինի հնութիւնների և հազւագիւտ իրերի թանգարան՝ հետաքրքրաշարժ ժողովածու, որ ցոյց կը տրվի միայն մի անգամ:

Մուտքը՝ 2 ռ. 20 կ., թանգարանի մուտքը՝ 10 կ.:

Սկիզբը երեկոյեան ժամը 9-ին:

Երեկոյթի կառավարչուհի՝ Իշխ. Մ. Թումանեան

Տոմսակները ծախվում են Ընկ. գրասենեակում՝ Абасъ-Абадская пл. № 7.

(առ.) (29, 4, 8, 12) 1267. 4—3

ՀԻՒՐԱՆՈՑ „ԿԱՎԿԱԶ“ ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ

Տ ե լ ե ֆ օ ն № 358.

Սրանով պատիւ ունենք յայտնելու պ. պ. յաճախորդներին, որ նոյեմբերի 20-ից հիւրանոցի ճաշարանում

ԿԱՐԵԼԻ Է ՍՏԱՆԱԼ ՅԱՆԿԱՑԱԾ ԸՆԹՐԻՔ

Բաղկացած 1 կերակրից և 1 թաս սուրճից—50 կոպէկ:

Հիւրանոցն ունի՝ յատկապէս պատուէրների համար՝ նորասարք դահլիճ, ուր ընդունվում են պարահանդէսների, հարսանիքների և ընկերակցական ճաշկերոյթի պատուէրներ:

Դահլիճն ունի պիանինօ և առանձնասենեակներ:

Յարգանքով Ի. Կօրչիկյա և Ն. Սիխարուլիձէ

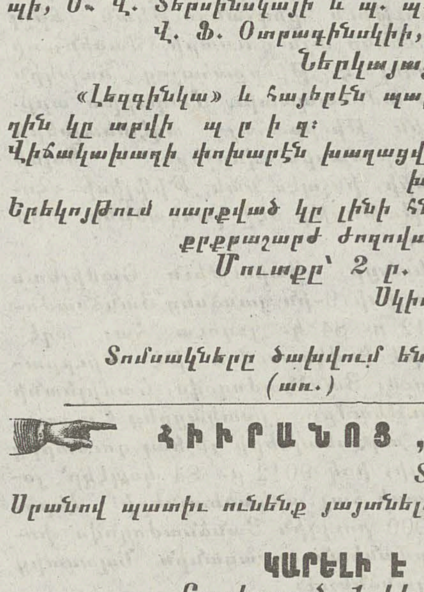

Մօդայիկ, գործնական, սիրուն

Ստուգված են միայն պատենտ ունեցող մեր «ԴԷԿԱԴԸՆՍ» ժամացոյցները: Ժամացոյցի կորպուսը ամենատափակն է, մետալից, հին արծաթի նման: դրոշմված զանազան նկարներով (նայիր նկարը). ընթացքը քարերով, լարումը առանց բանալիի 40 ժամը մի անգամ: Երբեք չեն կորցնում իրանց սկզբնական տեսքը: 12 ռ. փոխարէն միայն 3 ռ. 50 կ., իսկ 2 հատը 6 ռ. 50 կոպէկով: Կանանց նոյնպիսի ժամացոյցներ 4 ռ. 50 կոպէկով: ՄԵՐ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆ է.—Բերել տուէք միայն «ԴԷԿԱԴԱՆՍ» ժամացոյցը և դուք միշտ շնորհակալ կը մնաք մեզանից: Ուղարկում եմ մինչև ռուբինները ստուգված՝ ժամացոյցները վերադիր վճարով և առանց կանխավճարի, երաշխաւորելով ժամացոյցի ընթացքի ճշգրութիւնը 6 տարով, իսկ մետաղի ամրութիւնը 25 տարով: Մինչև 4 հատի առաքումը 40 կ. (Սիբիր 75 կ.): Նոր ոսկէ շղթաներ բրէլօկով՝ 75 կ. և 1 ռ. 50 կ. հատը, երկճիւղ շղթան 2 ռ. 50 կ. և 3 ռ. 50 կ.:

Հասցէն՝ И. ШТРУМФЕЛЬДЪ, Варшава. Св. Креста № 48.

Խնդրում ենք հասցէն կտրել և կպցնել ծրարի երեսին:

(В. 63336) 1022. 10—10

ՀԻՒԱՆԴՆԵՐԻ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Ի նկատի ունենալով, որ վաճառքի է հանված առողջութեան համար վնասակար կեղծ Սպերմին, որ առաջարկվում է զանազան անուններ տակ, անհրաժեշտ է գնելու ժամանակ ուշադրութիւն դարձնել հետևեալ անուան վրա՝

ՍՊԵՐՄԻՆ ՊԷԼԻ

ՊՐՕՖԷՍՍՕՐ-ԴՕԿՏՕՐ

SPERMINUM POEHL 1901

և պահանջել այդպիսին Օրգանոթերապևտիկական ինստիտուտի կնքած իսկական կապոցի մէջ, ՊՐՕՖԷՍՍՕՐ-ԴՕԿՏՕՐ Պ Է Լ Ի և Ո Ր Դ Ի Ք, ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳՈՒՄ

Ռուսական և արտասահմանեան գրականութեան մէջ եղած բազմաթիւ գիտական դիտողութիւնները առաջնակարգ գիտականների և բժիշկների կողմից՝ Սպերմինի փրկարար ներգործութեան մասին—նեվրաստենիա, սեռական թուլութիւն, ծերութիւն, իստերիա, նեվրալգիա, արեան պակասութիւն, թոխախտ, սիֆիլիս, սնդիկային բժշկութեան հետեւանքներ, յօդացաւ, սրտի հիւանդութիւններ (չաղութիւն, սրտի անդամալուծութիւն, սրտի բաբախումն, պերեբօյ, միօկարդիտ), զարկերակի կարծրացումն, ալկօհօլիզմ, ողնաշարի հիւանդութիւն, կաթուածներ, հիւանդութիւններից թուլացումն, յոգնածութիւն և այլ հիւանդութիւններ ունեցած ժամանակ—

ՎԵՐԱԲԵՐՈՒՄ ԵՆ ԲԱՑԱՌԱՊԷՍ ՊՐՕՖ.-ԴՕԿՏ. ՊԷԼԻ ՍՊԵՐՄԻՆԻՆ:

ՊԷԼԻ ՍՊԵՐՄԻՆԸ գտնվում է բոլոր դեղատներում և դեղագործական խանութներում. 1) կաթիլների ձևով (Essentia spermini—Poehl), 1 սրուակը—3 ռ., և նոյնպէս՝ 2 ամպուլաների մէջ մորթու տակ սրսկելու համար (Sperminum-Poehl pro injectione), 1 արկղիկը—4 անգամ սրսկելու համար—3 ռ. և 3) կլիզմի համար (Sperminum-Poehl pro clysm), 1 արկղիկը—4 կլիզմի համար—3 ռուբլի:

Ձրիաբար ուղարկվում է „Целебное дѣйствіе Спермина-Пеля“ գիրքը 102 էջ. որ պարունակում է ռուս և այլազգի բժիշկների դիտողութիւնները, նոյնպէս և „Органотерапевтическій Сборникъ“ երկրորդ հրատար. գիրքը՝ պրօֆէսսօր-դօկ. Պէլի ցուցմունքներով գործարանային ուրիշ կազմ. վերաբերմամբ:—Ըստ պահանջման պ. պ. բժիշկների ուղարկվում է գիտական յատուկ գրականութիւն:

Органотерапевтическій институтъ, химическая лабораторія и аптека

Профессора Доктора ПЕЛЯ и Сыновей

въ С.-ПЕТЕРБУРГѢ, Вас. Остр., 7 линія, д. 18—267.

Ամենախոշոր մրցանակներ «Grand Prix» աշխարհիս բոլոր ցուցահանդէսներում և ամենալաւ գովասանքներ բժշկականութեան մէջ գործող հեղ. անձերի:

(П. 108276) 720. 8—7

Ցրանսիական Տօգենաւային Ընկերութիւն

«ՄԵՍՍԱԺԸՐԻ ՄԱՐԻՏԻՄ»—«MESSAGERIES MARITIMES»

15/28-ին դեկտեմբերի մեկնելու է Բաթումից առաջնակարգ «Crimée» շոգենաւը հանդիպելով Տրապիզոն, Սամսոն, Կ. Պօլիս, Դարդանէլ, Զմիւռնիա, Պիրէյ, Մարսէյլ, Հավր և Լօնդօն:

Ուղղակի հաղորդակցութեան տոմսակները մինչև Պարիզ, Նիւ-Եօրկ և Շանխայ (Չինաստան), Հեռաւոր Արևելք գնացողների համար, կարելի է ստանալ Թիֆլիսում, պակասեցրած գներով:

Ապրանքների և ճանապարհորդների մասին հարկաւոր տեղեկութիւնների համար դիմել ընկերութեան Թիֆլիսի գործակալ պ. Վ. Յակոբեանին, Նախկին Արծրունու գալէրէյում՝ թիւ 127 գրասենեակը, հեռախօս թիւ 608: Գրասենեակը բաց է՝ 9—2 ժամը ցերեկվայ և 5—7-ը երեկոյեան, ամեն օր, բացի կիրակի օրերից:

1320. 1—1